VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69

THỨ TƯ

29.7.2026 (16.6 Bính Ngọ)

Số 90 (4381)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

TỔNG BÍ THƯ, CHỦ TỊCH NƯỚC TÔ LÂM:

Tiếp tục phát huy vai trò nòng cốt của Hội Chữ thập đỏ trong hoạt động nhân đạo

[3]

ĐỂ NGHĨA TRANG LIỆT SĨ TRỞ THÀNH CÔNG VIÊN LỊCH SỬ, VĂN HÓA TÂM LINH

Mong lắm từ một chủ trương…

● Chỉ thị từ hơn 30 năm trước

[4+5]

Một cháu nhỏ thắp hương trước phần mộ liệt sĩ là hình ảnh giản dị nhưng nhắc rằng, tri ân cần được trao truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác

Ảnh: V.QUÝ

Thành lập Cục Công nghiệp văn hóa và Bản quyền tác giả

[8]

Sớm đưa áo dài Việt Nam trở thành di sản văn hóa được UNESCO ghi danh

[2]

Khi giá trị đúng cần được kể bằng những câu chuyện hay

[12]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Nghiên cứu kỹ cấm trẻ dưới 16 tuổi tương tác trên mạng

● ĐÌNH TOÁN

Trên thực tế, không ít vụ việc trẻ em bị xúc phạm, quấy rối, lôi kéo, thậm chí bị lừa đảo đã gióng lên hồi chuông về an toàn của trẻ trên môi trường số. Trong bối cảnh đó, đề xuất cấm trẻ em dưới 16 tuổi tương tác trên mạng xã hội, được nêu trong dự thảo Nghị định sửa đổi, bổ sung một số điều Nghị định 147/2024/NĐ-CP đang nhận được nhiều sự quan tâm. Theo Bộ VHTTDL, câu chuyện cấm hay không sẽ tiếp tục được đánh giá toàn diện thông qua việc tiếp tục lấy ý kiến để lựa chọn giải pháp phù hợp, khả thi và hiệu quả.

(Xem tiếp trang 2)

Vì sao sức mua giảm, doanh thu tăng ở Đường sách TP.HCM?

[9]

"MỘT HÀNH TRÌNH, BA ĐIỂM ĐẾN":

Gỡ điểm nghẽn để đánh thức thương hiệu du lịch Đông Dương

[6]

Từ *Mơ Show* đến một sản phẩm công nghiệp văn hóa của TP.HCM

[7]

Mỹ Đình chờ "thuốc thử" Singapore

[15]

Sớm đưa áo dài Việt Nam trở thành di sản văn hóa được UNESCO ghi danh

Tại buổi gặp mặt 20 đại biểu tiêu biểu của Hiệp hội Văn hóa Áo dài Việt Nam ngày 26.7, Phó Thủ tướng Phạm Thị Thanh Trà đề nghị Hiệp hội Văn hóa Áo dài Việt Nam phối hợp với Bộ VHTTDL đẩy nhanh việc xây dựng hồ sơ đề cử UNESCO ghi danh áo dài Việt Nam là di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại.

Tại buổi gặp mặt, Phó Thủ tướng Phạm Thị Thanh Trà bày tỏ vui mừng được gặp gỡ các đại biểu của Hiệp hội trong không khí cả nước đang hướng về kỷ niệm 79 năm Ngày Thương binh - Liệt sĩ với nhiều hoạt động tri ân sâu sắc. Phó Thủ tướng ghi nhận và đánh giá cao những hoạt động ý nghĩa được Hiệp hội tổ chức trong dịp này, trong đó có việc vào Lăng viếng Chủ tịch Hồ Chí Minh và dâng hương tưởng niệm các Anh hùng liệt sĩ. Theo Phó Thủ tướng, những hoạt động đó thể hiện sinh động đạo lý "Uống nước nhớ nguồn", góp phần lan tỏa các giá trị nhân văn và truyền thống tốt đẹp của dân tộc.

Gửi lời chúc sức khỏe tới các đại biểu, Phó Thủ tướng mong muốn các hội viên tiếp tục phát huy vai trò trong việc gìn giữ, tôn vinh và quảng bá tà áo dài Việt Nam, biểu tượng văn hóa đặc sắc gắn liền với hình ảnh người phụ nữ Việt Nam. Phó Thủ tướng nhấn mạnh, mỗi hội viên hãy luôn mang theo tà áo dài cùng niềm tự hào về người phụ nữ Việt Nam để lan tỏa những giá trị văn hóa dân tộc tới bạn bè quốc tế, góp phần đưa hình ảnh Việt Nam đến gần hơn với bạn bè năm châu.

Đề cập đến việc xây dựng hồ sơ trình UNESCO ghi danh áo dài, Phó Thủ tướng cho rằng đây là nhiệm vụ có ý nghĩa quan trọng, không chỉ góp phần khẳng định vị thế của áo dài trong đời sống văn hóa dân tộc mà còn nâng tầm giá trị di sản văn hóa Việt Nam trên trường quốc tế. Phó Thủ tướng đề nghị Hiệp hội Văn hóa Áo dài Việt Nam tiếp tục phối hợp chặt chẽ với Bộ VHTTDL cùng các cơ quan liên quan để đẩy nhanh tiến độ hoàn thiện hồ sơ; đồng thời khẳng định sẽ đồng hành, hỗ trợ nhằm hiện thực hóa mục tiêu này trong thời gian tới.

Nhấn mạnh áo dài không chỉ là trang phục truyền thống mà còn là biểu tượng của bản sắc văn hóa dân tộc, Phó Thủ tướng cho rằng tà áo dài kết tinh vẻ đẹp, tâm hồn, phẩm chất và truyền thống của người phụ nữ Việt Nam qua nhiều thế hệ, là niềm tự hào của dân tộc Việt Nam.

T.SƯƠNG

Nghiên cứu...

(Tiếp theo trang 1)

Cần thẳng thắn nhìn nhận, trẻ em tham gia bình luận trên các nền tảng số tiềm ẩn nhiều nguy cơ bị tác động tiêu cực, đặc biệt từ những nội dung mang tính xúc phạm, công kích, ảnh hưởng xấu đến tâm lý và nhận thức. Do đó, dự thảo Nghị định sửa đổi, bổ sung một số điều Nghị định 147/2024/NĐ-CP của Chính phủ quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ internet và thông tin trên mạng đã đề xuất nội dung "khóa tương tác" trẻ em dưới 16 tuổi trên mạng xã hội. Cụ thể, tài khoản trẻ em sẽ không được đăng bài, bình luận, tương tác, bày tỏ cảm xúc.

Bộ VHTTDL cho biết, thực tế đã ghi nhận nhiều trường hợp trẻ em bị bắt nạt trên không gian mạng thông qua các bình luận, thậm chí trở thành nạn nhân của các hành vi lừa đảo. Do đó, đề xuất trên được đưa ra dựa trên tham khảo kinh nghiệm quốc tế và nghiên cứu thực tiễn tại Việt Nam. Ngoài ra, tài khoản trẻ em phải mặc định được thiết lập mức cao nhất trong bảo vệ quyền riêng tư. Các nền tảng, mạng xã hội phải chủ động chặn các nội dung độc hại hoặc có thể ảnh hưởng đến trẻ. Đồng thời, yêu cầu các nền tảng phải phối hợp với các cơ quan chức năng, thiết lập cơ chế báo cáo, cung cấp các thông tin khẩn cấp khi phát hiện hành vi xâm hại trẻ em trên môi trường mạng.

Theo đại diện của nhiều nền tảng, việc tăng cường bảo vệ trẻ em trên mạng xã hội là rất cần thiết. Tuy nhiên, việc cấm hoàn toàn cần được cân nhắc kỹ lưỡng. Giám đốc Chính sách công phụ trách thị trường Việt Nam của Meta Nguyễn Thu Thảo cho rằng, một số nền tảng hiện nay dựa trên đặc điểm về hành vi, hoạt động của người dùng, trong đó có việc sử dụng trí tuệ nhân tạo để ước tính độ tuổi, giúp hệ thống phát hiện chủ động. "Nếu trẻ em chỉ được sử dụng mạng xã hội một cách thụ động, các nền tảng sẽ không còn tín hiệu cần thiết để nhận diện người dùng là trẻ em. Điều này có thể làm giảm hiệu quả của các biện pháp phát hiện và bảo vệ trẻ trên mạng xã hội", đại diện của Meta nêu quan điểm.

Nhiều chuyên gia cũng cho rằng, nếu trẻ dưới 16 tuổi không thể đăng bài, bình luận, chia sẻ trên mạng xã hội cũng sẽ gần như cấm hẳn người dùng U16 hoạt động trên không gian mạng. TS Đặng Vũ Cảnh Linh, Phó Viện trưởng Viện Đào tạo, bồi dưỡng cán bộ và nghiên cứu khoa học (Ủy ban Trung ương MTTQ Việt Nam) bày tỏ lo ngại dù lựa chọn cách cấm đoán, trẻ em vẫn có thể "lén" tìm cách tiếp cận thông tin, tương tác trên các nền tảng khi có điều kiện... Việc sử dụng khi đó lại diễn ra trong trạng thái thiếu kiểm soát, không có sự đồng hành, định hướng của người lớn, thậm chí còn tiềm ẩn nhiều rủi ro hơn.

Sau giờ học, các em cũng có nhu cầu được kết nối, mở rộng tri thức, tiếp cận thông tin về văn hóa, được giao tiếp với bạn bè, học hỏi và tham gia vào đời sống xã hội theo cách phù hợp với lứa tuổi. Mạng xã hội nếu được định hướng và kiểm soát đúng cách, hoàn toàn có thể trở thành một không gian để thực hiện những quyền đó, thay vì chỉ được nhìn nhận như một nguồn rủi ro cần ngăn cấm. Cũng cần nhấn mạnh rằng, trẻ em không chỉ là đối tượng cần được bảo vệ mà còn là chủ thể có quyền. Các em có quyền được suy nghĩ độc lập, được bày tỏ quan điểm, thái độ của mình, kể cả khi những quan điểm đó không hoàn toàn trùng với người lớn, miễn là phù hợp với lứa tuổi và trong khuôn khổ các chuẩn mực xã hội.

Trên tinh thần đó, TS Đặng Vũ Cảnh Linh đề xuất cần đẩy mạnh phát triển các thuật toán, ứng dụng và công cụ quản trị mạng hiệu quả; đồng thời phân tầng theo độ tuổi và từng bước tạo ra những không gian số phù hợp, an toàn dành riêng cho trẻ em. Khi đó, trẻ em không chỉ được bảo vệ trước những rủi ro, mà còn có điều kiện tham gia, học hỏi và phát triển một cách lành mạnh, đúng với nhu cầu và quyền của mình trong môi trường số.

Đồng quan điểm, Giám đốc TikTok Việt Nam Nguyễn Lâm Thanh cho rằng, các nền tảng hiện nay đều có chế độ tài khoản dành cho trẻ em với sự giám sát của cha mẹ hoặc người giám hộ. Thay vì cấm, cơ quan quản lý có thể tăng cường trách nhiệm của người giám hộ bằng giải pháp kỹ thuật. Ông cũng lo ngại việc cấm hoàn toàn có thể đi ngược lại với chương trình "Bảo vệ và hỗ trợ trẻ em tương tác lành mạnh, sáng tạo trên môi trường mạng" từng được Chính phủ phê duyệt.

Bà Bùi Thị Việt Lâm, đại diện Hội đồng kinh doanh Hoa Kỳ - ASEAN (US-ABC) cho hay, không nên nhìn mạng xã hội dưới góc độ hoàn toàn tiêu cực mà bỏ qua những tác động tích cực, những nội dung hữu ích giúp trẻ em phục vụ học tập. Một lệnh cấm hoàn toàn có thể khiến trẻ em không còn được bảo vệ bởi cơ chế riêng biệt nữa.■

Tăng cường phòng, chống đuối nước trẻ em, siết trách nhiệm người đứng đầu

Trước tình hình liên tiếp xảy ra vụ tai nạn đuối nước thương tâm đối với trẻ em trên địa bàn, UBND tỉnh Quảng Ngãi vừa có văn bản chỉ đạo tiếp tục tăng cường công tác phòng, chống đuối nước trẻ em, yêu cầu các cấp, ngành và địa phương triển khai quyết liệt nhiều giải pháp nhằm bảo vệ an toàn cho trẻ, nhất là trong dịp hè và mùa mưa bão.

Theo chỉ đạo của UBND tỉnh, các Sở, ngành, địa phương tiếp tục thực hiện nghiêm các nhiệm vụ về phòng, chống tai nạn thương tích và phòng, chống đuối nước trẻ em theo chỉ đạo trước đó của tỉnh và Công điện số 46/CĐ-TTg ngày 10.7.2026 của Thủ tướng Chính phủ. UBND tỉnh yêu cầu xác định công tác phòng, chống đuối nước trẻ em là nhiệm vụ trọng tâm, thường xuyên của các cấp, các ngành; đồng thời nhấn mạnh người đứng đầu chính quyền địa phương phải chịu trách nhiệm nếu để xảy ra các vụ đuối nước nghiêm trọng trên địa bàn.

Các địa phương khẩn trương rà soát, cắm biển cảnh báo tại những khu vực có nguy cơ xảy ra đuối nước; tăng cường tuyên truyền, trang bị kiến thức, kỹ năng phòng, chống đuối nước cho trẻ em, học sinh và phụ huynh; đẩy mạnh công tác quản lý, giám sát trẻ trong thời gian nghỉ hè; đồng thời thường xuyên kiểm tra, đôn đốc việc thực hiện các biện pháp phòng ngừa. UBND tỉnh đề nghị Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh, Ban Tuyên giáo và Dân vận Tỉnh ủy phối hợp cùng các Sở, ngành, địa phương đẩy mạnh công tác truyền thông, nâng cao nhận thức cộng đồng về phòng, chống đuối nước trẻ em.

Sở Y tế chủ trì, phối hợp với Sở GD&ĐT theo dõi, hướng dẫn, đôn đốc các địa phương triển khai thực hiện các nhiệm vụ, kịp thời xử lý những vấn đề phát sinh theo thẩm quyền. Theo thống kê của UBND tỉnh, từ tháng 5 đến giữa tháng 7.2026, trên địa bàn Quảng Ngãi đã xảy ra nhiều vụ đuối nước trẻ em nghiêm trọng, gồm vụ 3 trẻ tử vong trên sông Trà Khúc (22.5), cùng các vụ đuối nước tại biển Sa Huỳnh, xã An Phú và xã Đăk Mar trong tháng 7. Những vụ việc liên tiếp xảy ra tiếp tục gióng lên hồi chuông cảnh báo về sự cần thiết của việc tăng cường giám sát, giáo dục kỹ năng an toàn cho trẻ em và nâng cao trách nhiệm của gia đình, nhà trường, chính quyền trong công tác phòng, chống đuối nước.

NHƯ ĐỒNG

Hà Nội gia tăng ca bệnh Covid-19 nhưng chưa có bất thường

Tuần qua, Hà Nội ghi nhận 185 trường hợp mắc Covid-19 tại 76 phường, xã. Dự báo trong thời gian tới, số ca mắc Covid-19 có thể tiếp tục tăng. Theo Trung tâm Kiểm soát bệnh tật thành phố (CDC) Hà Nội, trong tuần qua (từ ngày 17 - 24.7), Hà Nội ghi nhận 185 trường hợp mắc Covid-19 tại 76 phường, xã. Cộng dồn từ đầu năm 2026 đến nay, Hà Nội ghi nhận 588 trường hợp mắc rải rác tại 109 phường, xã; không có ca tử vong; số ca mắc giảm so với cùng kỳ năm 2025 (cùng kỳ năm 2025 là 2.131 ca mắc).

Theo CDC Hà Nội, số ca mắc Covid-19 trên địa bàn Hà Nội gia tăng trong những tuần gần đây nhưng chưa phải là diễn biến bất thường của dịch bệnh. Đồng thời, CDC Hà Nội khuyến cáo người dân không nên hoang mang, nhưng cũng không được chủ quan trong công tác phòng, chống dịch khi hiện nay, một số bệnh lây truyền qua đường hô hấp khác cũng đang gia tăng như bệnh do Adenovirus. Nguyên nhân có thể liên quan đến việc người dân đi du lịch, tham gia các hoạt động ngoại khóa và tập trung đông người trong dịp nghỉ hè. Dự báo trong thời gian tới, số ca mắc Covid-19 có thể tiếp tục tăng.

TS.BS Đào Hữu Thân, Phó Giám đốc CDC Hà Nội cho biết: Việc số ca mắc Covid-19 tăng trong thời gian gần đây không phải là diễn biến bất thường và người dân không nên quá lo lắng. Theo TS.BS Đào Hữu Thân, Covid-19 hiện không còn là bệnh truyền nhiễm mới mà đã lưu hành trong cộng đồng nhiều năm, trở thành bệnh lưu hành tương tự nhiều bệnh hô hấp khác như cúm mùa. Vì vậy, dịch bệnh có thể xuất hiện các đợt gia tăng theo từng thời điểm trong năm, tuy nhiên, khả năng bùng phát trên quy mô lớn như giai đoạn đầu của đại dịch là rất thấp.

Đến hiện tại, Hà Nội chưa ghi nhận dấu hiệu xuất hiện biến chủng mới cũng như chưa phát hiện diễn biến dịch tễ bất thường. Mặc dù số ca mắc có xu hướng tăng nhưng vẫn ở mức tương đương những năm gần đây và chưa ghi nhận dấu hiệu đáng lo ngại.

B.N

TỔNG BÍ THƯ, CHỦ TỊCH NƯỚC TÔ LÂM:

Tiếp tục phát huy vai trò nòng cốt của Hội Chữ thập đỏ trong hoạt động nhân đạo

Sáng qua 28.7, tại Hà Nội, Đại hội đại biểu toàn quốc Hội Chữ thập đỏ Việt Nam lần thứ XII, nhiệm kỳ 2026-2031 đã diễn ra với sự tham dự của 500 đại biểu chính thức, đại diện cho hơn 5,6 triệu cán bộ, hội viên, tình nguyện viên và thanh thiếu niên Chữ thập đỏ cả nước. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm dự và phát biểu chỉ đạo Đại hội.

Đại hội đã thực hiện nghi thức suy tôn Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm giữ cương vị Chủ tịch danh dự Hội Chữ thập đỏ Việt Nam nhiệm kỳ 2026-2031.

Phát biểu tại Đại hội, trân trọng cảm ơn và bày tỏ xúc động đón nhận cương vị Chủ tịch danh dự Hội Chữ thập đỏ Việt Nam, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm khẳng định sẽ cùng tập thể Bộ Chính trị, Ban Bí thư quan tâm lãnh đạo, tạo điều kiện để Hội tiếp tục đổi mới, nâng cao hiệu quả hoạt động, hoàn thành tốt sứ mệnh nhân đạo cao cả...

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước khẳng định, một Việt Nam hùng cường phải đồng thời là một Việt Nam nhân ái; một xã hội hiện đại phải biết sẻ chia; một quốc gia phát triển phải trân trọng và bảo vệ phẩm giá, sự an toàn của mỗi con người. Vì vậy, công tác nhân đạo không thể chỉ dừng ở cứu trợ khi thiên tai, dịch bệnh, hoạn nạn xảy ra, mà phải trở thành một bộ phận của chiến lược phát triển con người, bảo đảm an sinh xã hội, quản trị rủi ro và nâng cao khả năng tự cường của cộng đồng; phải chuyển từ ứng phó bị động sang chủ động phòng ngừa; từ cứu trợ sau thiệt hại sang cảnh báo sớm, hành động sớm; từ trao tặng đơn thuần sang hỗ trợ sinh kế, phục hồi năng lực và mở ra cơ hội phát triển; từ các chương trình riêng lẻ sang một hệ sinh thái nhân đạo kết nối Nhà nước, xã hội, doanh nghiệp và người dân. Sự hỗ trợ tốt nhất không chỉ giúp người dân vượt qua khó khăn trước mắt, mà còn giúp họ tự vươn lên và ổn định cuộc sống lâu dài.

Cơ bản nhất trí với phương hướng, mục tiêu, các chỉ tiêu chủ yếu và sáu chương trình hành động nêu trong Báo cáo chính trị trình Đại hội, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước cho rằng, để thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội XII của Hội, BCH Trung ương Hội khóa XII và các cấp Hội tập trung hoàn thiện đồng bộ thể chế, pháp luật, nâng cao hiệu quả công tác tổ chức thi hành pháp luật liên quan đến người yếu thế. Đẩy mạnh công tác giáo dục, đào tạo, hỗ trợ phát triển sinh kế, tạo việc làm bền vững và thúc đẩy hòa nhập cộng đồng đối với một số đối tượng yếu thế. Chuyển từ cứu trợ tình thế sang chủ động phòng ngừa, chuẩn bị sẵn sàng và nâng cao khả năng chống chịu của cộng đồng. Hội cần tham gia sâu hơn vào quản trị rủi ro dựa vào cộng đồng; xây dựng hệ thống cảnh báo sớm, lực lượng ứng phó tại chỗ, mạng lưới sơ cấp cứu và các mô hình cộng đồng an toàn. Mỗi xã, phường, đặc khu cần từng bước có đội ngũ tình nguyện viên được huấn luyện, có phương án hành động và khả năng hỗ trợ kịp thời các nhóm dễ bị tổn thương, nhất là trẻ em, người cao tuổi, người khuyết tật, người mắc bệnh hiểm nghèo và người dân ở vùng sâu, vùng xa, biên giới, hải đảo...

Đại hội thực hiện nghi thức đề cử Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm giữ cương vị Chủ tịch danh dự Hội Chữ thập đỏ Việt Nam nhiệm kỳ 2026-2031 **Ảnh: TTXVN**

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước yêu cầu, tiếp tục phát huy vai trò nòng cốt, cầu nối và điều phối của Hội trong hoạt động nhân đạo. Mọi hoạt động phải lấy con người làm trung tâm, xuất phát từ nhu cầu thực tế và lấy sự thay đổi trong cuộc sống của người được trợ giúp làm thước đo; cần ưu tiên những người cần trợ giúp nhất, không để ai bị bỏ quên vì khoảng cách, thủ tục hay hạn chế công nghệ. Hội phải chủ động phát hiện khoảng trống nhân đạo, tránh trùng lặp, dàn trải và hình thức. Cứu trợ phải nhanh chóng, kịp thời; hỗ trợ phải có mục tiêu, theo dõi và đánh giá kết quả. Mọi hoạt động phải tôn trọng phẩm giá, quyền riêng tư và sự lựa chọn của người được trợ giúp. Trao sự giúp đỡ phải đi cùng sự tôn trọng, bởi nhân đạo trước hết là nhìn nhận mỗi con người trong phẩm giá bình đẳng.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước chỉ rõ, đổi mới mạnh mẽ quản trị nhân đạo, huy động và sử dụng hiệu quả mọi nguồn lực xã hội. Hội phải đặt công khai, minh bạch, liêm chính và trách nhiệm giải trình ở vị trí trung tâm. Mọi khoản đóng góp phải được tiếp nhận, quản lý, phân bổ đúng mục đích; người đóng góp có quyền biết nguồn lực được sử dụng ở đâu, cho ai và mang lại kết quả gì; người được trợ giúp có quyền phản hồi về tính phù hợp, công bằng và kịp thời của sự hỗ trợ. Các cấp Hội cần xây dựng tiêu chí đánh giá kết quả, tăng cường kiểm tra, kiểm toán, giám sát xã hội và công bố thông tin rõ ràng, có thể kiểm chứng. Sai sót phải được xử lý kịp thời; phản ánh chính đáng của nhân dân phải được tiếp nhận nghiêm túc; cần đổi mới huy động nguồn lực theo hướng lâu dài, bền vững; mở rộng hợp tác với doanh nghiệp, tổ chức tài chính, cơ sở y tế, trường đại học, viện nghiên cứu, tổ chức xã hội và cộng đồng người Việt Nam ở nước ngoài.

Hội cần khẩn trương xây dựng cơ sở dữ liệu nhân đạo thống nhất, kết nối phù hợp với các cơ sở dữ liệu quốc gia và hệ thống an sinh xã hội; ứng dụng dữ liệu lớn, trí tuệ nhân tạo, công nghệ bản đồ và nền tảng số để nhận diện nhu cầu, hạn chế trùng lặp, điều phối nguồn lực, cảnh báo sớm, quản lý tình nguyện viên và đánh giá tác động. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước đề nghị, xây dựng Hội vững mạnh, chuyên nghiệp, hiện đại; phát huy sức mạnh của cán bộ, hội viên, tình nguyện viên và mở rộng hợp tác quốc tế. Mỗi cán bộ, hội viên, tình nguyện viên Chữ thập đỏ phải là tấm gương về lòng nhân ái, liêm chính, trách nhiệm và tinh thần phụng sự. Các cấp Hội cần kiện toàn tổ chức theo hướng tinh gọn, thực chất, hiệu lực, hiệu quả; khắc phục hành chính hóa, hình thức, xa cơ sở.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước nhấn mạnh, dân tộc Việt Nam từ ngàn đời đã hun đúc truyền thống yêu nước, đoàn kết, nhân ái và đạo lý "thương người như thể thương thân", "lá lành đùm lá rách". Đó không chỉ là nét đẹp tâm hồn, mà còn là nguồn sức mạnh giúp nhân dân ta vượt qua chiến tranh, thiên tai, dịch bệnh và biết bao thử thách trong lịch sử. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đặc biệt quan tâm đến công tác nhân đạo, yêu cầu biến lòng yêu thương thành những việc làm cụ thể, thiết thực, chăm lo cho người nghèo, người yếu thế và người gặp hoạn nạn. Tinh thần đó phải tiếp tục là kim chỉ nam cho mọi hoạt động của Hội Chữ thập đỏ Việt Nam. Lòng nhân ái chỉ thực sự có ý nghĩa khi được chuyển hóa thành hành động. Một xã hội nhân văn không chỉ có nhiều người sẵn lòng sẻ chia, mà còn phải có những tổ chức đủ uy tín và năng lực để đưa sự giúp đỡ đến đúng người, đúng lúc, đúng nhu cầu...

P.V (tổng hợp)

Vinh quang Việt Nam lan tỏa khát vọng cống hiến, kiến tạo giá trị

Tổng LĐLĐ Việt Nam tổ chức chương trình *Vinh quang Việt Nam* 2026 với chủ đề "Kiến tạo và cống hiến", tôn vinh 13 tập thể, cá nhân tiêu biểu có nhiều đóng góp nổi bật cho sự phát triển của đất nước, ngày 28.7. Phát biểu khai mạc chương trình, Chủ tịch Tổng LĐLĐ Việt Nam Nguyễn Anh Tuấn cho biết, đúng dịp kỷ niệm 97 năm Ngày thành lập Công đoàn Việt Nam, chương trình tiếp tục khẳng định ý nghĩa của việc tôn vinh những con người bình dị nhưng có những cống hiến lớn lao cho đất nước.

Phát biểu tại chương trình, Phó Thủ tướng Thường trực Phạm Gia Túc khẳng định, sau 22 năm tổ chức, *Vinh quang Việt Nam* không chỉ là nơi tôn vinh những điển hình xuất sắc mà đã trở thành biểu tượng sinh động của tinh thần thi đua yêu nước, khơi dậy khát vọng cống hiến và lan tỏa những giá trị tốt đẹp trong xã hội. Theo Phó Thủ tướng Thường trực, mỗi tập thể, cá nhân được vinh danh có một hành trình và lĩnh vực cống hiến khác nhau, nhưng đều gặp nhau ở lòng yêu nước, ý thức trách nhiệm, khát vọng vươn lên và sự kiên trì theo đuổi những giá trị có ích cho cộng đồng. Có những cống hiến được ghi dấu bằng các công trình, sản phẩm, sáng kiến, nhưng cũng có những đóng góp thầm lặng được bồi đắp qua nhiều năm bằng trí tuệ, bản lĩnh và tinh thần phụng sự.

"Hành trình 22 năm của *Vinh quang Việt Nam* chính là hiện thân sinh động của tinh thần thi đua ái quốc, là minh chứng cho ý chí, khát vọng Việt Nam và nguồn cảm hứng của nhiều sáng tạo. Giá trị của chương trình không chỉ nằm ở thời khắc vinh danh, mà còn ở việc đưa những câu chuyện thật, những việc làm tốt đến với nhân dân để tinh thần trách nhiệm và khát vọng cống hiến được lan tỏa từ thế hệ này sang thế hệ khác", Phó Thủ tướng Thường trực nhấn mạnh. Để tiếp tục phát huy giá trị của phong trào thi đua yêu nước, Phó Thủ tướng Thường trực Phạm Gia Túc đề nghị các cấp, các ngành quan tâm hơn nữa công tác phát hiện, bồi dưỡng và nhân rộng các điển hình tiên tiến, nhất là công nhân, người lao động trực tiếp, cán bộ cơ sở và những tập thể, cá nhân âm thầm cống hiến ở địa bàn khó khăn. Đồng thời, cần xây dựng cơ chế để các điển hình kết nối, chia sẻ kinh nghiệm, tiếp tục truyền cảm hứng trong cộng đồng...

X.M

ĐỂ NGHĨA TRANG LIỆT SĨ TRỞ THÀNH CÔNG VIÊN LỊCH SỬ, VĂN HÓA TÂM LINH

Kỳ cuối:

MONG LẮM TỪ MỘT CHỦ TRƯƠNG...

● **Bài, ảnh: THÙY TRANG - NGỌC TRUNG**

Trong khuôn viên Nghĩa trang Liệt sĩ TP.HCM vừa có một công trình mới được khánh thành cách đây không lâu, đó là Bia tưởng niệm cán bộ, chiến sĩ Biệt động Sài Gòn - Gia Định hy sinh trong cuộc Tổng tiến công và nổi dậy Xuân Mậu Thân 1968.

Không thiên nặng về quy mô nhưng với nhiều CCB, thân nhân liệt sĩ và những người gắn bó với lực lượng Biệt động Sài Gòn - Gia Định, đây là điều được chờ đợi hơn nửa thế kỷ, bởi đây như một dấu ấn văn hóa. Từ nay, những người đồng đội đã ngã xuống trong các trận đánh lịch sử có một nơi để đồng đội, người thân và các thế hệ sau tìm về tưởng niệm.

Không gian Bia tưởng niệm cán bộ, chiến sĩ Biệt động Sài Gòn - Gia Định trong khuôn viên Nghĩa trang Liệt sĩ TP.HCM

Cũng tại nơi linh thiêng này, phóng viên *Văn Hóa* đã tìm gặp những nhân chứng, là thân nhân liệt sĩ để lắng nghe họ chia sẻ về đề xuất chủ đề của tuyến bài này, như những kiến nghị từ tận đáy lòng.

Những hy sinh được nhắc nhớ giữa lòng Sài Gòn

Theo các tài liệu hiện có, trong cuộc Tổng tiến công và nổi dậy Xuân Mậu Thân 1968, sau lời tuyên thệ "Cảm tử cho Tổ quốc quyết sinh", 88 cán bộ, chiến sĩ Biệt động Sài Gòn - Gia Định đồng loạt tiến công vào các mục tiêu trọng yếu của địch. Có 61 cán bộ, chiến sĩ hy sinh tại chỗ, một số đồng chí mất tích; 12 đồng chí bị địch bắt, đến nay chỉ còn năm người còn sống… Các chiến sĩ ra đi trong bí mật của một lực lượng hoạt động đặc biệt. Không ít người chỉ còn lại bí danh.

Thiếu tướng Vũ Văn Điền, Tư lệnh Bộ Tư lệnh TP.HCM khẳng định, công trình Bia tưởng niệm là biểu tượng sinh động của đạo lý "Uống nước nhớ nguồn", thể hiện lòng tri ân sâu sắc đối với những hy sinh to lớn của các thế hệ đi trước. Bà Nguyễn Thị Bích Nga, Chủ nhiệm CLB Truyền thống kháng chiến Khối Vũ trang - Biệt động Sài Gòn - Gia Định cho biết, từ khi công trình khánh thành, khu vực Bia tưởng niệm đã trở thành điểm đến của nhiều đoàn viên, thanh niên tìm hiểu lịch sử, sinh hoạt truyền thống. "Hình ảnh các bạn trẻ đến thường xuyên làm chúng tôi rất xúc động. Các anh đã hy sinh giờ thấy lớp trẻ vẫn nhớ đến mình thì cũng ấm lòng", bà chia sẻ.

Điều những CCB mong muốn không chỉ dừng lại ở một công trình tưởng niệm. Họ kỳ vọng Nghĩa trang Liệt sĩ TP.HCM sẽ trở thành một không gian lịch sử, văn hóa mở, nơi mọi người dân có thể tìm đến thường xuyên không chỉ vào dịp 27.7 hay những ngày lễ lớn. Theo bà Nga, cùng với việc giữ gìn sự trang nghiêm vốn có, nghĩa trang hoàn toàn có thể trở thành "trường học" giáo dục truyền thống lịch sử thông qua các hoạt động sinh hoạt chuyên đề, giao lưu nhân chứng lịch sử và ứng dụng công nghệ số. Tại khuôn viên Bia tưởng niệm, nhiều hạng mục đã được đầu tư đồng bộ như ghế đá, tiểu cảnh hoa, hệ thống chiếu sáng và tích hợp mã QR giới thiệu thông tin, tạo nên không gian vừa trang nghiêm nhưng rất đỗi gần gũi để người dân, đặc biệt là thế hệ trẻ đến tham quan, tìm hiểu. "Bia tưởng niệm không chỉ mang ý nghĩa tri ân mà còn có thể trở thành điểm đến văn hóa, lịch sử. Bên cạnh hoạt động tưởng niệm, nơi đây có thể tổ chức sinh hoạt chính trị, kết nạp Đảng, Đoàn, giao lưu nhân chứng lịch sử và giới thiệu tư liệu về lực lượng Biệt động Sài Gòn - Gia Định thông qua hệ thống mã QR", bà Nga nói.

Một hướng đi đáng được nghiên cứu

Cũng có mặt tại Nghĩa trang Liệt sĩ TP.HCM, đạo diễn Lâm Lê Dũng, con trai nhạc sĩ, liệt sĩ Hoàng Việt (đang an nghỉ tại Nghĩa trang Liệt sĩ TP.HCM) đã dành thời gian trao đổi với phóng viên *Văn Hóa*. Theo đạo diễn Dũng, nghĩa trang liệt sĩ hoàn toàn có thể trở thành một không gian lịch sử, văn hóa gắn với giáo dục truyền thống, nếu được tổ chức phù hợp.

Theo ông, thay vì chỉ là nơi thắp hương, mỗi tháng hoặc mỗi quý có thể tổ chức những chuyên đề nhỏ về cuộc Tổng tiến công Xuân Mậu Thân, Chiến dịch Hồ Chí Minh, về âm nhạc cách mạng, thơ ca hay những câu chuyện của các nhân chứng lịch sử. "Quan trọng là tạo được một điểm hẹn để mọi người tìm đến. Có thể chỉ là một buổi trò chuyện, một đêm đọc thơ hay hát những ca khúc cách mạng. Những cuộc gặp như vậy sẽ giúp lịch sử sống động hơn, và khi đó nghĩa trang cũng bớt trầm lắng hơn", đạo diễn chia sẻ. Điều đáng quý là những ý tưởng ấy không hướng tới việc làm thay đổi của một nghĩa trang liệt sĩ. Sự trang nghiêm vẫn phải được giữ gìn. Sự tôn kính dành cho những người đã khuất vẫn là giá trị cốt lõi.

Nhưng bên cạnh đó, nghĩa trang có thể trở thành nơi kết nối giữa các thế hệ; nơi ký ức được kể lại bằng câu chuyện của nhân chứng, bằng những tư liệu số, bằng các hoạt động văn hóa phù hợp và bằng chính sự hiện diện của cộng đồng. Có lẽ, điều những CCB mong mỏi nhất không phải là một công trình lớn, mà là nhiều bước chân hơn. Để mỗi lần trở lại Nghĩa trang Liệt sĩ TP.HCM, họ không chỉ nhìn thấy những hàng bia trắng lặng im, ở đấy còn thấy lịch sử vẫn đang được tiếp nối bằng sự tri ân và lòng biết ơn.

Ở góc nhìn của người từng tham gia lực lượng Biệt động Sài Gòn và cũng là thân nhân liệt sĩ, bà Phan Thị Thu (Tư Hồng), chiến sĩ quân báo Biệt động Sài Gòn, con gái liệt sĩ Phan Văn Sự, người hy sinh tại Sở Chỉ huy tiền phương Phân khu 6 trong cuộc Tổng tiến công và nổi dậy Xuân Mậu Thân 1968 cho rằng, việc xây dựng mô hình nghĩa trang liệt sĩ trở thành không gian lịch sử, văn hóa và tâm linh là một hướng đi đáng được nghiên cứu. Theo bà, đây là vấn đề lớn, cần được chuẩn bị thận trọng với sự tham gia của nhiều cơ quan, nhà nghiên cứu, CCB, gia đình liệt sĩ và thế hệ trẻ.

"Tôi rất ủng hộ đề xuất này nhưng để làm được cần có những cuộc tọa đàm, hội thảo rộng rãi. Phải lắng nghe ý kiến của nhiều giới, nhiều lực lượng thì mới có thể xây dựng được một mô hình phù hợp, vừa giữ được sự trang nghiêm của nghĩa trang, vừa phát huy được giá trị giáo dục truyền thống", bà Thu chia sẻ. Theo bà, nếu được tổ chức bài bản, nghĩa trang liệt sĩ sẽ không chỉ là nơi để thân nhân đến thắp hương vào những dịp lễ, mà còn trở thành địa chỉ đỏ để thế hệ trẻ thường xuyên tìm đến, tìm hiểu

Bí thư Thành ủy TP.HCM Trần Lưu Quang và Chủ tịch Ủy ban MTTQ Nguyễn Phước Lộc tại Bia tưởng niệm cán bộ, chiến sĩ Biệt động Sài Gòn - Gia Định

Chỉ thị từ hơn 30 năm trước

Cách đây hơn 30 năm, Ban Bí thư Trung ương Đảng đã ban hành Chỉ thị số 20/CT-TW về Công tác mộ nghĩa trang liệt sĩ, ngày 5.5.1993. Tại Chỉ thị quan trọng này có nhấn mạnh: "Các nghĩa trang, tượng đài và bia ghi tên các liệt sĩ là những công trình văn hóa, lịch sử mang tính chất giáo dục sâu sắc, cần đặt ở những nơi trang nghiêm, thuận tiện cho việc thăm viếng, xây dựng bền đẹp và được chăm sóc chu đáo, Chính phủ và các cấp chính quyền bố trí kế hoạch ngân sách cần thiết để đáp ứng nhiệm vụ này. Tùy khả năng cho phép các địa phương; từng bước xây dựng theo hướng nói trên".

Qua tuyến bài "Để nghĩa trang liệt sĩ trở thành công viên lịch sử, văn hóa tâm linh", Báo Văn Hóa *rất mong muốn và đề nghị các cấp, các ngành quan tâm chỉ đạo, để các nghĩa trang, tượng đài và bia ghi tên liệt sĩ ngày một trở nên khang trang, xanh, sạch đẹp và trở thành không gian giáo dục truyền thống lịch sử thường xuyên cho các thế hệ, đồng thời là nơi luôn gần gũi với cuộc sống của cộng đồng.*

lịch sử, bồi đắp lòng biết ơn đối với những người đã hy sinh vì độc lập, tự do của dân tộc.

Cần thêm những bước chân tìm về

Ở góc nhìn của thế hệ trẻ, anh Lê Quang Tuấn, cháu ngoại của Anh hùng LLVT nhân dân, liệt sĩ Trần Văn Đang cho rằng, việc mở rộng các hoạt động giáo dục truyền thống tại Nghĩa trang Liệt sĩ TP.HCM và nhiều nghĩa trang khác là hoàn toàn khả thi nếu được tổ chức bài bản.

Tuấn kể, mỗi dịp kỷ niệm Ngày Thương binh - Liệt sĩ, nhiều trường học, đoàn viên, thanh niên đã đến nghĩa trang dâng hương, chăm sóc các phần mộ liệt sĩ. Những hình ảnh ấy cho thấy giới trẻ luôn sẵn sàng tham gia các hoạt động tri ân khi có điều kiện và được tổ chức phù hợp. "Tôi thấy các em học sinh, đoàn viên rất ý thức. Các em lau dọn từng khu mộ, thắp từng nén hương rất trân trọng. Điều đó chứng tỏ nghĩa trang hoàn toàn có thể trở thành một địa chỉ giáo dục truyền thống gần gũi hơn với cộng đồng", Tuấn nói.

Theo Tuấn, hiện nay Nghĩa trang Liệt sĩ TP.HCM đã khang trang hơn trước, giao thông cũng thuận lợi hơn khi tuyến metro đi vào hoạt động. Tuy nhiên, nhiều người dân, nhất là giới trẻ vẫn chưa biết nhiều về địa chỉ này cũng như các hoạt động được tổ chức tại đây. Bên cạnh các ngày lễ lớn, có thể xây dựng những chương trình sinh hoạt định kỳ như tọa đàm lịch sử, giao lưu nhân chứng, sinh hoạt Đảng, Đoàn, các chương trình nghệ thuật về truyền thống cách mạng... Qua đó, từng bước hình thành thói quen để người dân tìm đến nghĩa trang không chỉ để dâng hương mà còn để tìm hiểu lịch sử và bồi đắp lòng yêu nước. Đối với Tuấn, mô hình đền tưởng niệm liệt sĩ Bến Dược (Củ Chi) là một kinh nghiệm đáng tham khảo. Dù thường xuyên đón khách tham quan, không gian nơi đây vẫn giữ được sự trang nghiêm, thành kính và trở thành điểm đến quen thuộc trong các hoạt động giáo dục truyền thống của nhiều cơ quan, đơn vị và trường học.

Chia sẻ với *Văn Hóa*, ông Trần Vũ Bình, con trai Anh hùng LLVT nhân dân Trần Văn Lai (nhà thầu khoán Dinh Độc Lập Mai Hồng Quế), người sáng lập Bảo tàng Biệt động Sài Gòn - Gia Định, bày tỏ sự ủng hộ đối với định hướng phát huy giá trị các nghĩa trang liệt sĩ trở thành không gian lịch sử, văn hóa tâm linh gần gũi hơn với cộng đồng. Đây sẽ không chỉ là nơi tưởng niệm, tri ân mà còn cần trở thành địa chỉ giáo dục truyền thống, nơi các thế hệ, đặc biệt là người trẻ thường xuyên tìm đến để hiểu hơn về lịch sử và sự hy sinh của các anh hùng liệt sĩ.

Ông Bình cho rằng, để thực hiện được điều đó cần có những cách làm phù hợp với đời sống hiện đại, trong đó chuyển đổi số là một hướng đi quan trọng. Việc từng bước gắn mã QR trên các bia mộ liệt sĩ sẽ giúp người dân dễ dàng tiếp cận thông tin về thân thế, quá trình hoạt động, thành tích, gia đình và những câu chuyện gắn với mỗi liệt sĩ. Bên cạnh đó cần tổ chức các hoạt động về nguồn, sinh hoạt truyền thống, giao lưu nhân chứng lịch sử, học tập, cắm trại... với quy mô phù hợp. Về lâu dài có thể nghiên cứu những giải pháp quy hoạch không gian theo hướng mở hơn, trong đó có việc điều chỉnh một số hạng mục cảnh quan, hàng rào bao quanh, để nghĩa trang trở nên gần gũi, thuận tiện tiếp cận hơn với người dân.

"Tất nhiên, mọi hoạt động đều phải giữ được sự tôn nghiêm. Nhưng nếu không tạo thêm sức sống cho những không gian này thì sẽ còn nhiều người dân, nhất là người trẻ chưa biết nghĩa trang nằm ở đâu và chưa có cơ hội đến để hiểu hơn về sự hy sinh của các thế hệ đi trước. Vì thế, qua đề xuất của báo, tôi và nhiều người khác nữa rất mong cấp thẩm quyền nghiên cứu, ban hành chủ trương về vấn đề này", ông Bình bày tỏ. ■

Trở về sau hơn nửa thế kỷ

● **NGUYỄN LINH**

Hơn nửa thế kỷ sau ngày ngã xuống, ba liệt sĩ quê Thanh Hóa được xác định danh tính bằng phương pháp giám định ADN. Không chỉ khép lại những cuộc kiếm tìm kéo dài qua nhiều thế hệ, mỗi kết quả đối sánh còn là hành trình đưa một người lính trở về với quê hương, với gia đình và với chính tên tuổi của mình.

Có những cuộc chờ đợi không tính bằng tháng năm mà bằng cả một đời người. Hơn 50 năm kể từ ngày chiến tranh lùi xa, vẫn còn những người mẹ ra đi khi chưa biết con nằm ở đâu; những người anh tóc đã bạc trắng vẫn đau đáu đi tìm em; những người con, người cháu tiếp tục hành trình mà thế hệ trước chưa kịp hoàn thành. Chiến tranh khép lại từ lâu, nhưng với nhiều gia đình liệt sĩ, cuộc kiếm tìm người thân chưa bao giờ dừng lại. Tháng Bảy năm nay mang đến niềm vui đặc biệt cho nhiều gia đình trên quê hương Thanh Hóa.

Sau khi liệt sĩ Lê Đồng Cội và liệt sĩ Nguyễn Trọng Cát được xác định danh tính bằng giám định ADN, thêm ba liệt sĩ quê Thanh Hóa là Lê Bật Quyết, Đặng Công Nễ và Nguyễn Công Tuấn được xác định thông tin và nơi an nghỉ tại Nghĩa trang Liệt sĩ Ngã Bảy (TP Cần Thơ) thông qua đối sánh ADN giữa hài cốt và thân nhân. Ba người lính hy sinh ở những thời điểm khác nhau. Phía sau mỗi người là một câu chuyện riêng, nhưng đều gặp nhau ở hơn nửa thế kỷ chờ đợi. Gia đình liệt sĩ Lê Bật Quyết đón tin vui khi những người anh, người chị đều đã bước vào tuổi xế chiều.Sinh năm 1951, ông nhập ngũ đầu năm 1971 và hy sinh tại chiến trường phía Nam vào tháng 10.1972. Ngày ông lên đường, người anh cả Lê Bật Quyên đang làm nhiệm vụ quốc tế tại Campuchia. Đến khi trở về quê hương sau ngày đất nước thống nhất, ông mới hay tin em trai đã không còn. Hai anh em cùng khoác áo lính, nhưng chỉ một người trở về. Hơn nửa thế kỷ trôi qua, người lính năm xưa nay mang trong mình những di chứng chiến tranh. Trí nhớ có lúc còn, lúc quên, nhưng ký ức về người em trai mãi nằm lại chiến trường chưa bao giờ phai nhạt.

Ở xã Hợp Tiến, câu chuyện của liệt sĩ Đặng Công Nễ cũng khiến nhiều người xúc động. Mồ côi cha mẹ từ nhỏ, ông được người chú ruột đón về nuôi dưỡng. Năm 1970, chàng trai trẻ tình nguyện nhập ngũ rồi hy sinh hai năm sau. Hơn 50 năm qua, hai người chị của liệt sĩ chưa một ngày thôi mong mỏi tìm được em. Tháng 7.2025, họ tham gia lấy mẫu ADN với hy vọng mong manh rằng một ngày nào đó sẽ biết nơi em mình yên nghỉ. Hy vọng ấy đã trở thành sự thật. "Từ nay hai bác đã biết em mình nằm ở đâu rồi. Gia đình cũng biết nơi để vào thăm, để thắp hương cho chú. Bao nhiêu năm chỉ thờ vọng, giờ chú đã có một địa chỉ để người thân tìm về", ông Đặng Công Giang, người cháu đang thờ cúng liệt sĩ nghẹn ngào. Còn với gia đình liệt sĩ Nguyễn Công Tuấn, niềm vui tìm thấy người thân lại đến muộn hơn một nỗi chờ đợi. Là con trai cả trong gia đình có bảy anh chị em, ông nhập ngũ năm 1970 và hy sinh ba năm sau. Người mẹ dành gần cả cuộc đời đi tìm con nhưng bà mất năm 2021 mà chưa một lần biết chính xác nơi con nằm lại. Bốn năm sau ngày bà qua đời, người cậu ruột cùng các thân nhân bên ngoại tham gia lấy mẫu ADN. Kết quả đối sánh xác định liệt sĩ Nguyễn Công Tuấn đang yên nghỉ tại Nghĩa trang Liệt sĩ Ngã Bảy. Người mẹ không còn để đón ngày tìm thấy con, nhưng điều bà mong mỏi suốt cả cuộc đời cuối cùng cũng đã được những người ở lại thực hiện trọn vẹn. Ba cuộc đời. Ba cuộc kiếm tìm. Và cùng gặp nhau ở ngày những người lính được gọi đúng tên sau hơn nửa thế kỷ.

Gia đình liệt sĩ Đặng Công Nễ đón nhận thông tin xác định danh tính và nơi an nghỉ của liệt sĩ bằng phương pháp giám định ADN

Đằng sau mỗi kết quả xác định danh tính là rất nhiều công việc lặng thầm. Ngay từ khi triển khai xây dựng cơ sở dữ liệu ADN thân nhân liệt sĩ chưa xác định được thông tin, Công an tỉnh Thanh Hóa xác định đây không đơn thuần là nhiệm vụ chuyên môn mà còn là cuộc chạy đua với thời gian.

Những người có quan hệ huyết thống gần nhất với các liệt sĩ phần lớn đều đã cao tuổi. Có người ngoài 80 tuổi, có người bước sang tuổi 90. Nếu chậm thêm một ngày, cơ hội lưu giữ nguồn ADN phục vụ việc xác định danh tính có thể sẽ vơi đi. Khó khăn không chỉ ở thời gian. Với nhiều gia đình, việc xác định ADN vẫn còn là điều mới mẻ. Không ít người thắc mắc vì sao liệt sĩ mang họ cha nhưng trong nhiều trường hợp lại phải lấy mẫu từ thân nhân bên ngoại; vì sao người cùng họ chưa chắc đã là người phù hợp nhất để đối sánh. Để giải đáp những băn khoăn ấy, cán bộ Công an phải nhiều lần đến từng gia đình, kiên trì giải thích bằng ngôn ngữ giản dị nhất. Trong nhiều trường hợp, ADN ty thể được sử dụng để đối sánh vì loại ADN này được truyền theo dòng mẹ. Điều đó đồng nghĩa việc tìm đúng thân nhân có quan hệ huyết thống theo dòng mẹ giữ vai trò quyết định đối với kết quả giám định. Có những trường hợp, việc rà soát không chỉ dừng lại ở hồ sơ mà còn phải dựng lại cả sơ đồ gia đình qua nhiều thế hệ để xác định đúng người cần lấy mẫu. Khi hiểu được ý nghĩa của việc làm ấy, nhiều gia đình sẵn sàng trao đi một phần huyết thống của mình với hy vọng tìm lại người thân đã nằm lại chiến trường.

Với ba trường hợp vừa được xác định, đến nay đã có 11 liệt sĩ quê Thanh Hóa được trả lại danh tính bằng phương pháp đối sánh ADN. Con số ấy chưa phải là nhiều so với hàng chục nghìn liệt sĩ còn thiếu thông tin, nhưng mỗi kết quả đều mang ý nghĩa lớn lao đối với một gia đình và với cả công cuộc tri ân. Bởi sau tất cả, điều người thân mong mỏi không chỉ là biết nơi người lính nằm lại. Đó còn là được gọi đúng tên người đã hy sinh. Được thắp một nén hương trên đúng phần mộ của người thân. Được khép lại cuộc kiếm tìm kéo dài hơn nửa thế kỷ. ■

"MỘT HÀNH TRÌNH, BA ĐIỂM ĐẾN":

Gỡ điểm nghẽn để đánh thức thương hiệu du lịch Đông Dương

● TRUNG SƠN

Trong nhiều năm, tour du lịch Đông Dương (Indochina Tour) vẫn được các hãng lữ hành quốc tế xem là một trong những sản phẩm đặc trưng khi đưa khách đến Đông Nam Á. Hành trình kết nối Việt Nam - Lào - Campuchia hấp dẫn bởi sự giao thoa giữa di sản văn hóa, thiên nhiên và những giá trị lịch sử đặc sắc. Thế nhưng, nghịch lý là ngay tại ba quốc gia sở hữu sản phẩm này, việc tổ chức các chương trình du lịch liên quốc gia vẫn gặp nhiều rào cản khiến sức cạnh tranh chưa tương xứng với tiềm năng.

Tiềm năng lớn nhưng sức cạnh tranh đang suy giảm

Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam vừa đề nghị các doanh nghiệp lữ hành quốc tế đánh giá thực trạng, chỉ ra khó khăn và đề xuất giải pháp phát triển sáng kiến "Một hành trình, ba điểm đến" trong *Chương trình du lịch liên quốc gia Việt Nam - Lào - Campuchia*. Điều này cho thấy quyết tâm chuyển từ tư duy liên kết mang tính hình thức, sang xây dựng một không gian du lịch chung của Tiểu vùng Mekong dựa trên nhu cầu thực tiễn của thị trường.

Theo các doanh nghiệp lữ hành đang khai thác chương trình du lịch liên quốc gia Việt Nam - Lào - Campuchia, sức hút của các chương trình du lịch Đông Dương chưa hề mất đi. Đối với thị trường quốc tế, các hãng lữ hành nước ngoài vẫn coi Indochina Tour là dòng sản phẩm chủ lực khi khai thác khách đến khu vực. Khách từ châu Âu, Bắc Mỹ hay Australia có xu hướng lựa chọn những hành trình kéo dài qua nhiều quốc gia thay vì chỉ dừng ở một điểm đến. Đây là lợi thế mà ít khu vực trên thế giới có được.

Ngay cả với loại hình caravan, các doanh nghiệp cũng đánh giá đây vẫn là sản phẩm có nhiều triển vọng bởi cung đường đẹp, cảnh quan đa dạng, trải nghiệm văn hóa và ẩm thực phong phú. Thủ tục cấp sổ liên vận cho xe cá nhân đã thuận lợi hơn, nhiều cửa khẩu giữa Việt Nam, Lào và Campuchia cũng tạo điều kiện để các đoàn xe làm thủ tục nhanh chóng, thậm chí có lực lượng cảnh sát du lịch hỗ trợ. Điều đó cho thấy thị trường vẫn tồn tại, nhu cầu vẫn còn. Vấn đề nằm ở chỗ sản phẩm chưa đủ sức cạnh tranh so với các điểm đến khác trong khu vực.

Thế nhưng khó khăn đến từ chi phí dịch vụ ngày càng tăng. Theo phản ánh của nhiều doanh nghiệp lữ hành, giai đoạn 2010 - 2016, tour Campuchia từng là lựa chọn phổ biến của khách Việt nhờ mức giá chỉ khoảng 3 - 4 triệu đồng cho chương trình 4 ngày. Tuy nhiên, sau đại dịch Covid-19, giá dịch vụ tại Campuchia tăng gần gấp đôi, kéo theo giá tour lên khoảng 6 - 7 triệu đồng.

Bên cạnh đó, các đường bay từ Việt Nam đến Siem Reap, Phnom Penh hay Vientiane còn ít, giá vé cao và thiếu tính ổn định. Một số đường bay từng khai thác đã tạm dừng, khiến doanh nghiệp khó xây dựng chương trình dài hạn. Đối với Nam Lào và Bắc Lào, khoảng cách địa lý khiến các tour đường bộ chỉ phù hợp với hành trình ngắn, còn muốn mở rộng lên Luang Prabang buộc phải kéo dài thời gian hoặc kết hợp hàng không, làm chi phí gia tăng.

Không chỉ giao thông, những biến động khu vực cũng ảnh hưởng trực tiếp đến tâm lý thị trường. Doanh nghiệp lữ hành hiện đang thiết kế lại hành trình theo tuyến TP.HCM - Hoa Lư (Đồng Nai) - Kratie - Stung Treng - Pakse, kết nối ba quốc gia trong một chương trình 4 ngày. Điều này thể hiện rõ việc doanh nghiệp luôn chủ động tìm giải pháp, song cũng phản ánh tính dễ tổn thương của sản phẩm khi phụ thuộc vào các yếu tố bên ngoài.

Những khó khăn này phản ánh một thực tế, liên kết giữa ba quốc gia vẫn chủ yếu dừng ở việc kết nối tuyến điểm, trong khi các điều kiện về hạ tầng, chính sách và thị trường chưa được phát triển đồng bộ.

Từ kết nối tuyến điểm đến xây dựng thương hiệu chung

Muốn sáng kiến "Một hành trình, ba điểm đến" trở thành sản phẩm có sức cạnh tranh, trước hết cần giải quyết các điểm nghẽn mà doanh nghiệp đang gặp phải. Ưu tiên hàng đầu là nâng cao khả năng kết nối giao thông. Bên cạnh việc mở thêm các đường bay thẳng giữa những trung tâm du lịch của ba nước, cần nghiên cứu chính sách hỗ trợ để duy trì tần suất khai thác, tránh tình trạng doanh nghiệp vừa xây dựng sản phẩm thì đường bay ngừng hoạt động.

Cùng với đó, ba quốc gia cần phối hợp đơn giản hóa thủ tục qua cửa khẩu, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ trong kiểm soát xuất nhập cảnh, mở rộng mô hình cửa khẩu thông minh và tăng cường chia sẻ dữ liệu giữa các cơ quan quản lý. Khi thời gian di chuyển được rút ngắn, chi phí tổ chức tour sẽ giảm, tạo điều kiện để doanh nghiệp phát triển thêm nhiều sản phẩm mới.

Một yêu cầu quan trọng khác là chuyển từ quảng bá riêng lẻ sang xây dựng thương hiệu chung cho du lịch Đông Dương. Thay vì mỗi quốc gia xúc tiến theo cách riêng, cần hình thành bộ nhận diện thống nhất cho sáng kiến "Một hành trình, ba điểm đến", triển khai các chiến dịch quảng bá chung tại những thị trường đường dài như châu Âu, Bắc Mỹ, Australia và Ấn Độ.

Ở góc độ sản phẩm, các doanh nghiệp cần được khuyến khích phát triển những hành trình theo chủ đề như: Con đường Di sản Mekong, Hành trình Phật giáo Đông Dương, Con đường ẩm thực Đông Dương, Du lịch đường thủy trên sông Mekong hay các chương trình caravan quốc tế. Khi mỗi tuyến du lịch kể được một câu chuyện xuyên suốt về lịch sử, văn hóa và con người, giá trị của toàn bộ hành trình sẽ được nâng lên thay vì chỉ là sự ghép nối các điểm đến.

Việc Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam lấy ý kiến doanh nghiệp về thực trạng sản phẩm, những khó khăn trong tổ chức tour và các đề xuất chính sách là bước đi cần thiết để hoàn thiện cơ chế hợp tác giữa ba quốc gia. Những phản ánh từ thực tiễn cho thấy doanh nghiệp không thiếu ý tưởng, điều còn thiếu là một môi trường thuận lợi để các ý tưởng ấy trở thành sản phẩm có khả năng cạnh tranh trên thị trường quốc tế.

Sáng kiến "Một hành trình, ba điểm đến" sẽ chỉ tạo được dấu ấn khi ba quốc gia cùng nhìn nhận du lịch như một không gian phát triển chung, không phải ba thị trường riêng biệt như hiện nay. Khi hạ tầng được kết nối, chính sách được hài hòa và thương hiệu được xây dựng thống nhất, hành trình Đông Dương hoàn toàn có thể trở thành một trong những sản phẩm đặc trưng của ASEAN, góp phần nâng cao vị thế du lịch Tiểu vùng Mekong trên bản đồ du lịch thế giới. ■

Tour 1 ngày ăn cơm ba nước Việt Nam - Lào - Campuchia bằng đường bộ tham quan nhiều điểm đến đẹp
Ảnh: PHƯƠNG NAM

Phú Thọ đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn

UBND tỉnh Phú Thọ vừa phê duyệt Đề án phát triển du lịch tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2026 - 2030, đặt mục tiêu đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, đón ít nhất 20 triệu lượt khách vào năm 2030 và xây dựng Phú Thọ trở thành trung tâm du lịch văn hóa - lễ hội quốc gia.

Đề án khẳng định, việc hợp nhất 3 tỉnh Phú Thọ, Hoà Bình, Vĩnh Phúc đã đưa tỉnh Phú Thọ mới bước vào thời kỳ lịch sử quan trọng. Tỉnh hội tụ nhiều lợi thế về tài nguyên tự nhiên và văn hoá đa dạng, phong phú để phát triển du lịch. Việc ban hành Đề án nhằm cụ thể hoá Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ I, nhiệm kỳ 2025 - 2030; đẩy mạnh và nhanh hơn đà tăng trưởng, đáp ứng lộ trình chiến lược tái cấu trúc lại ngành Du lịch; đưa du lịch thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, đóng góp vào sự phát triển bền vững của tỉnh.

Đề án nêu rõ, xây dựng hệ sinh thái du lịch của tỉnh phát triển toàn diện về quy mô, loại hình, sản phẩm, dịch vụ có chất lượng, khả năng cạnh tranh cao. Phấn đấu đưa Phú Thọ trở thành trung tâm du lịch văn hóa - lễ hội quốc gia; nơi tổ chức các sự kiện văn hóa, lễ hội, du lịch quy mô lớn, có sức lan tỏa trong nước và quốc tế; điểm đến du lịch văn hóa tín ngưỡng, sinh thái nghỉ dưỡng nổi tiếng ở miền Bắc. Du lịch Phú Thọ trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, gắn với thương hiệu "Dịch vụ chất lượng - Sản phẩm khác biệt - Hiệu quả bền vững"; môi trường du lịch an toàn, thân thiện, bản sắc, hấp dẫn.

Về hệ thống cơ sở lưu trú du lịch, phấn đấu toàn tỉnh có trên 22.000 phòng (13 khách sạn từ 4 - 5 sao với khoảng 2.250 phòng). Tạo việc làm tối thiểu cho 30.000 lao động trực tiếp và gián tiếp. Về văn hóa - xã hội, du lịch góp phần bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa, tạo sinh kế cho cộng đồng, góp phần thực hiện thắng lợi các chương trình mục tiêu quốc gia; nâng cao dân trí và đời sống tinh thần của người dân. Xác định phát triển du lịch bền vững gắn với bảo vệ môi trường; ứng phó hiệu quả với biến đổi khí hậu. Đến năm 2030, 100% khu, điểm, cơ sở lưu trú du lịch và cơ sở kinh doanh dịch vụ khác không sử dụng sản phẩm nhựa dùng một lần và túi nilon khó phân hủy…

MINH LÝ

Từ *Mơ Show* đến một sản phẩm công nghiệp văn hóa của TP.HCM

● **NGỌC NHÂN**

Mơ Show tại Rạp Xiếc và Biểu diễn Đa năng Phú Thọ đang cho thấy một cách tiếp cận đáng chú ý trong phát triển văn hóa của TP.HCM: Không chỉ đầu tư cho thiết chế, mà đồng thời kiến tạo sản phẩm, khán giả và thị trường. Từ những tín hiệu ban đầu, điều quan trọng hơn đang được đặt ra là làm thế nào để một chương trình nghệ thuật mới có thể phát triển thành thương hiệu, tài sản trí tuệ và một mắt xích trong hệ sinh thái công nghiệp văn hóa của thành phố.

***Mơ Show* ứng dụng nhiều công nghệ, kỹ thuật kết hợp nghệ thuật xiếc, rối** **Ảnh: TTNT**

Khi thiết chế văn hóa được "đánh thức" bằng sản phẩm

Một công trình văn hóa dù hiện đại đến đâu cũng chỉ thực sự phát huy giá trị khi bên trong đó có nghệ sĩ, tác phẩm và công chúng. Từ góc độ này, việc TP.HCM đưa *Mơ Show* vào khai thác tại Rạp Xiếc và Biểu diễn Đa năng Phú Thọ là một bước đi có ý nghĩa không chỉ đối với nghệ thuật biểu diễn, mà còn đối với cách thành phố khai thác những nguồn lực mới cho phát triển văn hóa.

Mơ Show kết hợp nhiều loại hình như xiếc, múa, rối cạn, rối nước, âm nhạc và công nghệ trình diễn; tận dụng khả năng chuyển đổi giữa sân khấu khô và sân khấu nước của một thiết chế biểu diễn được đầu tư hiện đại. Những yếu tố này tạo nên một không gian nghệ thuật có tính thị giác cao, phù hợp với trẻ em, gia đình và công chúng trẻ - những nhóm khán giả có ý nghĩa rất quan trọng đối với sự phát triển lâu dài của thị trường nghệ thuật.

Điểm đáng ghi nhận là *Mơ Show* không đơn thuần đặt cạnh nhau những tiết mục xiếc, múa hay rối, mà đã có nỗ lực kết nối chúng thông qua hành trình của nhân vật Mơ. Việc xây dựng một nhân vật trung tâm là lựa chọn hợp lý, bởi công nghiệp văn hóa cần những câu chuyện và hình tượng mà công chúng có thể nhận diện, ghi nhớ và hình thành tình cảm.

Dĩ nhiên, với một sản phẩm đang ở giai đoạn đầu, *Mơ Show* vẫn còn nhiều dư địa để hoàn thiện. Câu chuyện có thể được tổ chức chặt chẽ hơn; hành trình, tính cách và sự trưởng thành của nhân vật Mơ cần rõ nét hơn. Bản sắc Việt Nam cũng có thể được thể hiện sâu sắc và tinh tế hơn, không phải bằng việc gia tăng những biểu tượng truyền thống một cách cơ học, mà để chất Việt thấm vào âm nhạc, mỹ thuật, nghệ thuật rối, ký ức tuổi thơ, quan hệ gia đình và cách kể chuyện.

Một chương trình càng hướng tới khách quốc tế càng cần bản sắc. Bởi trong thị trường giải trí toàn cầu, công nghệ có thể mua, kỹ thuật có thể học hỏi, nhưng điều khiến một tác phẩm được nhớ đến lâu dài chính là câu chuyện riêng và dấu ấn văn hóa không dễ thay thế.

Những tín hiệu thị trường ban đầu của *Mơ Show* cũng đáng chú ý. Các suất diễn ngày 18 và 19.7 ghi nhận hơn 1.700 lượt vé mỗi suất; suất ngày 25.7 đạt hơn 1.600 lượt. Những con số này chưa đủ để khẳng định sức sống lâu dài của một sản phẩm, nhưng cho thấy nhu cầu của công chúng đối với loại hình biểu diễn được đầu tư nghiêm túc, có tính giải trí cao và phù hợp với đời sống đô thị là có thật.

Điều này rất quan trọng đối với TP.HCM. Trong nhiều năm, bài toán của các thiết chế văn hóa thường được đặt ở câu hỏi làm sao xây dựng được công trình tốt hơn. Trong giai đoạn phát triển mới, câu hỏi cần được mở rộng: Làm thế nào để công trình ấy tạo ra sản phẩm hấp dẫn, hình thành thị trường, thu hút công chúng và tạo nên những giá trị kinh tế - xã hội mới?

Mơ Show vì thế có thể được xem như một thử nghiệm đáng khích lệ. Thành phố không chỉ xây dựng một địa điểm biểu diễn, mà đang từng bước tạo nội dung cho địa điểm ấy. Đây cũng chính là cách để đầu tư công cho văn hóa tạo hiệu ứng lan tỏa, thay vì dừng lại ở giá trị của công trình vật chất.

Tuy nhiên, từ một chương trình có đông khán giả đến một sản phẩm công nghiệp văn hóa bền vững vẫn còn một khoảng cách khá lớn. Sức sống của *Mơ Show* trong những năm tới sẽ phụ thuộc vào khả năng liên tục hoàn thiện chất lượng nghệ thuật, xây dựng thương hiệu, phát triển công chúng và từng bước vận hành theo những nguyên tắc của thị trường.

Nhà nước có thể tạo cú hích ban đầu, nhưng về lâu dài, một sản phẩm văn hóa chỉ có thể sống khỏe khi được công chúng lựa chọn.

Để "Mơ" đi xa hơn sân khấu

Điểm cần được tính đến ngay từ bây giờ là giá trị của *Mơ Show* không nên kết thúc khi một suất diễn khép lại.

Nếu Mơ chỉ tồn tại trong khoảng 70-75 phút trên sân khấu, tiềm năng kinh tế của sản phẩm vẫn còn rất giới hạn. Nhưng nếu nhân vật Mơ có thể tiếp tục xuất hiện trong sách tranh, đồ chơi, âm nhạc, phim hoạt hình ngắn, sản phẩm lưu niệm, hoạt động giáo dục nghệ thuật hay không gian trải nghiệm dành cho trẻ em, khi đó một chương trình biểu diễn bắt đầu chuyển hóa thành một tài sản trí tuệ.

Đây chính là logic quan trọng của công nghiệp văn hóa. Trên thế giới, nhiều thương hiệu văn hóa lớn được hình thành từ một nhân vật hay một câu chuyện ban đầu, sau đó được mở rộng sang nhiều loại hình sản phẩm. Điều đáng học hỏi không phải là sao chép một mô hình cụ thể, mà là tư duy coi sáng tạo văn hóa như một tài sản có thể được bảo hộ, đầu tư và phát triển lâu dài.

Vì thế, *Mơ Show* cần sớm xây dựng một chiến lược riêng cho thương hiệu Mơ, từ hệ thống nhận diện, tính cách nhân vật, thế giới câu chuyện, âm nhạc đặc trưng đến đăng ký và bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ. Cùng với đó là nghiên cứu những sản phẩm phái sinh phù hợp, trước hết tập trung vào trẻ em và gia đình - nhóm công chúng đang có sự kết nối rõ nhất với chương trình.

Khi một đứa trẻ muốn mang một món đồ có hình Mơ về nhà, khi gia đình muốn mua một cuốn truyện để tiếp tục câu chuyện sau khi rời nhà hát, giá trị của vở diễn đã vượt khỏi chiếc vé.

Một hướng phát triển khác cần được ưu tiên là đưa *Mơ Show* vào hệ sinh thái du lịch TP.HCM. Một đô thị có sức hấp dẫn không chỉ bởi di tích, cảnh quan hay ẩm thực, mà còn bởi những trải nghiệm mà du khách khó tìm thấy ở nơi khác. TP.HCM vì thế rất cần những chương trình nghệ thuật có lịch diễn ổn định, chất lượng được bảo đảm và đủ bản sắc để trở thành một phần trong hành trình của khách du lịch.

Mục tiêu lâu dài nên là khi du khách đặt câu hỏi "buổi tối ở TP.HCM có gì đáng xem?", *Mơ Show* hoặc những chương trình nghệ thuật tương tự có thể trở thành những lựa chọn được nhắc tới đầu tiên.

Để đạt được điều đó, lịch diễn phải đủ ổn định để doanh nghiệp du lịch có thể bán sản phẩm trước nhiều tháng; hệ thống bán vé phải thuận tiện cho khách quốc tế; nội dung truyền thông cần có nhiều ngôn ngữ; đồng thời hình thành sự liên kết giữa đơn vị biểu diễn với công ty lữ hành, khách sạn, hàng không và các nền tảng du lịch.

Xa hơn, cần nhìn Rạp Xiếc và Biểu diễn Đa năng Phú Thọ trong một không gian phát triển rộng hơn. Với Nhà thi đấu Phú Thọ và các thiết chế lân cận, khu vực này có tiềm năng từng bước trở thành một tổ hợp nghệ thuật - thể thao - sáng tạo - giải trí. Một khán giả đến xem *Mơ Show* có thể đồng thời tham gia workshop, tham quan không gian hậu trường, mua sản phẩm sáng tạo, thưởng thức ẩm thực, tham gia hoạt động dành cho trẻ em hoặc trải nghiệm những chương trình văn hóa khác.

Thay vì chỉ giữ khán giả trong 70-75 phút của một suất diễn, có thể hướng tới việc tạo ra một hành trình trải nghiệm kéo dài vài giờ. Khi ấy, giá trị kinh tế cũng không chỉ nằm ở tiền vé mà còn lan tỏa sang du lịch, thương mại, giáo dục nghệ thuật, ẩm thực và các ngành dịch vụ sáng tạo.

Đây cũng là lúc cần phát huy mạnh hơn vai trò của doanh nghiệp và xã hội. Sự đầu tư của Thành phố trong giai đoạn đầu là cần thiết để hình thành hạ tầng và tạo sản phẩm. Nhưng sự trưởng thành của *Mơ Show* phải gắn với một mô hình trong đó Nhà nước kiến tạo, nghệ sĩ sáng tạo, doanh nghiệp mở rộng thị trường và công chúng quyết định sức sống của sản phẩm.

Các chính sách hỗ trợ học sinh, sinh viên, công nhân, người lao động và những nhóm cần được tăng cường cơ hội tiếp cận văn hóa vẫn cần được duy trì. Nhưng đồng thời phải từng bước hình thành cơ cấu doanh thu lành mạnh, đa dạng hóa nguồn thu ngoài vé và tạo điều kiện để nguồn lực xã hội tham gia vào sáng tạo, quảng bá, du lịch và khai thác tài sản trí tuệ.

Mơ Show mới ở điểm khởi đầu. Vì vậy, sẽ là quá sớm nếu coi đây là một mô hình đã thành công. Nhưng những bước đi ban đầu cho thấy TP.HCM đang có một cơ hội đáng quý để thử nghiệm cách phát triển khác cho nghệ thuật biểu diễn: Từ đầu tư thiết chế sang kiến tạo sản phẩm; từ một vở diễn sang xây dựng thương hiệu; từ phục vụ khán giả trong nhà hát sang kết nối với du lịch, thương mại và kinh tế sáng tạo.

Nếu làm được điều đó, thành quả lớn nhất của *Mơ Show* sẽ không chỉ là những khán phòng đông người. Từ một nhân vật Mơ có thể hình thành một thương hiệu; từ một vở diễn có thể hình thành một chuỗi giá trị; từ một nhà hát có thể hình thành một không gian sáng tạo. Và từ những sản phẩm cụ thể như vậy, giấc mơ đưa công nghiệp văn hóa trở thành một động lực phát triển mới của TP.HCM sẽ từng bước được hiện thực hóa. ■

Thành lập Cục Công nghiệp văn hóa và Bản quyền tác giả

● L.SƠN

Chính phủ vừa ban hành Nghị định số 298/2026/NĐ-CP quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ VHTTDL, có hiệu lực thi hành từ ngày 28.7.2026, trong đó thành lập Cục Công nghiệp văn hóa và Bản quyền tác giả. Nghị định này thay thế Nghị định số 43/2025/NĐ-CP ngày 28.2.2025 của Chính phủ.

Trụ sở Bộ VHTTDL Ảnh: T.LINH

Theo Nghị định, Bộ VHTTDL là cơ quan của Chính phủ, thực hiện chức năng quản lý nhà nước về văn hóa; gia đình; thể dục, thể thao; du lịch; báo chí; xuất bản, in, phát hành; thông tin điện tử; thông tin cơ sở và thông tin đối ngoại trong phạm vi cả nước; đồng thời thực hiện quản lý nhà nước đối với các dịch vụ công thuộc các ngành, lĩnh vực do Bộ quản lý.

Nghị định quy định đầy đủ nhiệm vụ, quyền hạn của Bộ VHTTDL theo quy định của Luật Tổ chức Chính phủ và các quy định có liên quan. Theo đó, Bộ có trách nhiệm trình Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ các dự án luật, nghị quyết, pháp lệnh, chiến lược, quy hoạch, kế hoạch phát triển, các chương trình, dự án quan trọng thuộc phạm vi quản lý; ban hành theo thẩm quyền các thông tư, quyết định, chỉ thị và các văn bản quản lý nhà nước; xây dựng tiêu chuẩn quốc gia, quy chuẩn kỹ thuật quốc gia, định mức kinh tế - kỹ thuật; đồng thời tổ chức hướng dẫn, kiểm tra việc thực hiện các chủ trương, chính sách, pháp luật trong các lĩnh vực thuộc phạm vi quản lý.

Nghị định cũng quy định cụ thể nhiệm vụ quản lý nhà nước của Bộ trên nhiều lĩnh vực, bao gồm: Thể dục thể thao quần chúng; thể thao thành tích cao và thể thao chuyên nghiệp; du lịch; báo chí; thông tin đối ngoại; quảng cáo; văn hóa - thông tin cơ sở và tuyên truyền cổ động; gia đình; văn hóa dân tộc; di sản văn hóa; nghệ thuật biểu diễn; điện ảnh; mỹ thuật, nhiếp ảnh và triển lãm; quyền tác giả, quyền liên quan; công nghiệp văn hóa; xuất bản, in, phát hành; thư viện; văn học; thông tin điện tử; hợp tác quốc tế; đào tạo, bồi dưỡng và phát triển nguồn nhân lực cùng nhiều nhiệm vụ quản lý nhà nước khác theo quy định của pháp luật.

Bên cạnh đó, Bộ có trách nhiệm tổ chức hoạt động khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số, phát triển dữ liệu số và môi trường văn hóa số; quản lý ngành nghề kinh doanh có điều kiện thuộc phạm vi quản lý; thực hiện cải cách hành chính; kiểm tra, thanh tra, giải quyết khiếu nại, tố cáo, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; quản lý tổ chức bộ máy, cán bộ, công chức, viên chức, tài chính, tài sản và thực hiện các nhiệm vụ khác do Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ giao.

Về cơ cấu tổ chức, Bộ VHTTDL gồm 22 đơn vị. Trong đó, 18 tổ chức hành chính giúp Bộ trưởng thực hiện chức năng quản lý nhà nước gồm: Vụ Tổ chức cán bộ; Vụ Kế hoạch, Tài chính; Vụ Pháp chế; Vụ Khoa học công nghệ, Đào tạo và Môi trường; Vụ Văn hóa dân tộc; Văn phòng Bộ; Cục Thể dục thể thao Việt Nam; Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam; Cục Báo chí; Cục Văn hóa - Thông tin cơ sở và Gia đình; Cục Di sản văn hóa; Cục Nghệ thuật biểu diễn; Cục Điện ảnh; Cục Công nghiệp văn hóa và Bản quyền tác giả; Cục Mỹ thuật, Nhiếp ảnh và Triển lãm; Cục Xuất bản và Thư viện; Cục Thông tin điện tử và Chuyển đổi số; Cục Hợp tác quốc tế.

Bên cạnh đó, 4 đơn vị sự nghiệp công lập phục vụ chức năng quản lý nhà nước của Bộ gồm: Viện Văn hóa, Nghệ thuật, Thể thao và Du lịch Việt Nam; Báo *Văn hóa*; Tạp chí *Văn hóa Nghệ thuật*; Trường Cán bộ quản lý văn hóa, thể thao và du lịch. Nghị định cũng quy định Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam và Cục Thể dục thể thao Việt Nam có con dấu hình Quốc huy; Bộ trưởng Bộ VHTTDL trình Thủ tướng Chính phủ quyết định ban hành danh sách các đơn vị sự nghiệp công lập khác thuộc Bộ và quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, cơ cấu tổ chức của các cơ quan, đơn vị trực thuộc.

Để bảo đảm quá trình chuyển đổi tổ chức diễn ra liên tục, Nghị định quy định các đơn vị gồm: Cục Văn hóa các dân tộc Việt Nam, Cục Bản quyền tác giả, Cục Văn hóa cơ sở, Gia đình và Thư viện, Cục Phát thanh, truyền hình và Thông tin điện tử, Cục Xuất bản, In và Phát hành, Cục Thông tin cơ sở và Thông tin đối ngoại, Trung tâm Chuyển đổi số Văn hóa, Thể thao và Du lịch tiếp tục hoạt động cho đến khi Bộ trưởng Bộ VHTTDL ban hành quyết định quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức đối với các đơn vị mới theo quy định. ■

Sáu tháng đầu năm 2026, Đường sách TP.HCM ghi nhận mức tăng trưởng doanh thu 2,91% so với cùng kỳ năm trước, tuy nhiên, phía sau con số tích cực này là thực tế đáng lưu ý khi lượng sách bán ra tiếp tục giảm, nhất là mảng sách thiếu nhi.

Theo ông Bùi Xuân Đức, Phó Giám đốc Công ty TNHH Đường sách TP.HCM, tổng doanh thu của các đơn vị tại Đường sách trong 6 tháng đầu năm đạt gần 32,28 tỉ đồng, tăng 2,91% so với cùng kỳ năm 2025. Thế nhưng, số lượng sách bán ra chỉ đạt khoảng 320.405 bản, giảm gần 19.000 cuốn. Trong khi đó, số đầu sách mới phát hành đạt 1.407 tựa, tăng 27% cho thấy các đơn vị xuất bản vẫn tiếp tục đầu tư nguồn sách mới dù sức mua thị trường chưa phục hồi.

Không phản ánh sự gia tăng về số lượng sách tiêu thụ

Theo giới chuyên môn phân tích, mức tăng doanh thu chủ yếu đến từ giá trị bình quân hàng hóa cao hơn, sự gia tăng của các nhóm hàng ngoài sách như quà lưu niệm và sản phẩm văn hóa, chứ không phản ánh sự gia tăng về số lượng sách tiêu thụ. Điều này cho thấy người dân vẫn đến Đường Sách đông hơn nhờ các hoạt động văn hóa, triển lãm, workshop và du lịch, nhưng xu hướng mua sách đang có dấu hiệu chững lại.

Đáng chú ý, sách thiếu nhi tiếp tục là lĩnh vực sụt giảm mạnh nhất. Doanh thu dòng sách này chỉ đạt hơn 2,9 tỉ đồng, giảm 17,72%; số lượng sách bán ra giảm hơn 26% so với năm trước. Nếu so với năm 2023, lượng sách thiếu nhi bán ra đã giảm gần 48%. Theo đánh giá, nguyên nhân đến từ sự cạnh tranh của các nền tảng nội dung số, ứng dụng học tập, giải trí trực tuyến cũng như yêu cầu ngày càng cao của phụ huynh đối với những sản phẩm có tính tương tác và trải nghiệm. Mặc dù vậy, Đường sách tiếp tục phát huy vai trò là điểm đến văn hóa của thành phố. Lượng khách tham quan tăng nhờ chuỗi sự kiện, đồng thời doanh thu từ hàng lưu niệm đạt gần 3,2 tỉ đồng, chiếm khoảng 10% tổng doanh thu, gấp đôi tỷ trọng cùng kỳ năm trước. Các quán cà phê sách vẫn duy trì doanh thu ổn định, góp phần kéo dài thời gian lưu trú và trải nghiệm của khách.

TS Nguyễn Thị Quỳnh Nga, Vụ trưởng, Giám đốc Chi nhánh NXB Chính trị quốc gia Sự thật tại TP.HCM nhận định, việc nhiều đối tác bên ngoài chủ động tham gia tổ chức sự kiện cho thấy thương hiệu Đường sách ngày càng được khẳng định. Tuy nhiên, bà cho rằng thách thức lớn hiện nay là tạo thêm lý do để độc giả mua sách trực tiếp. "Nếu chỉ có nhu cầu mua sách, nhiều người sẽ chọn kênh trực tuyến. Khi đến Đường sách, điều họ tìm kiếm là trải nghiệm được cầm, đọc và sống trong không gian sách. Vì vậy, cần đầu tư mạnh hơn cho các hoạt động tương tác như CLB dành cho phụ huynh, tọa đàm về văn hóa đọc, triển lãm nghệ thuật, phát triển thêm các sản phẩm lưu niệm mang dấu ấn văn hóa thành phố…", TS Quỳnh Nga nêu ý kiến. Bà cũng cho rằng người bán sách cần trở thành những người kể chuyện, có khả năng giới thiệu giá trị của từng cuốn sách thay vì chỉ thực hiện giao dịch bán hàng.

Những năm qua, việc triển khai Đề án xây dựng nếp sống văn minh đô thị và nông thôn trên địa bàn TP Huế đã góp phần nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên và người dân về thực hiện nếp sống văn minh. Nhiều mô hình như tuyến đường văn minh, tuyến đường không rải vàng mã, thôn, tổ dân phố không rác được nhân rộng, tạo chuyển biến tích cực.

Theo Sở VHTT TP, thông qua phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa", việc tổ chức tang lễ tại nhiều địa phương ngày càng trang nghiêm, bảo đảm vệ sinh môi trường, an ninh trật tự; nhiều hủ tục dần được xóa bỏ, tình trạng rải vàng mã trên đường đưa tang và tổ chức tang lễ kéo dài được hạn chế. Tuy nhiên, một bộ phận cán bộ, đảng viên và người dân vẫn chưa thực hiện nghiêm nếp sống văn minh trong việc tang; một số đám tang còn dài ngày, phô trương, lãng phí,…

Mới đây, Thành ủy TP Huế đã có Chỉ thị 13 về tăng cường thực hiện nếp sống văn minh trong việc tang; UBND TP Huế cũng ban hành Quy định thực hiện nếp sống văn minh trong tổ chức lễ tang. Trong đó, quy định thời gian tổ chức lễ tang không quá 72h (tính từ khi mất đến khi đưa tang), hạn chế rải vàng mã trên đường đưa tang, tổ chức tang lễ bảo đảm văn minh, tiết kiệm, an toàn và giữ gìn trật tự xã hội. Đây là lần đầu tiên TP Huế ban hành quy định cụ thể về thời gian tổ chức lễ tang nên nhận được sự quan tâm của cộng đồng dân cư, trong đó rất nhiều ý kiến đồng tình nhưng cũng không ít người băn khoăn vì lo không đủ khoảng thời gian cho công tác tổ chức lễ tang chu đáo.

TS Trần Đình Hằng, Phân Viện trưởng Phân viện Văn hóa, Nghệ thuật, Thể thao và Du lịch miền Trung cho biết: Huế là vùng đất chịu ảnh hưởng sâu sắc của lễ nghi truyền thống nên việc xem ngày, giờ tốt trong các nghi lễ đã trở thành tập quán lâu đời. Qua nhiều năm nghiên cứu, vấn đề lớn nhất của tang lễ ở Huế là thời gian tổ chức. Trên thực tế, người dân đã có nhiều điều chỉnh để thích ứng với nhịp sống hiện đại, song nhiều gia đình vẫn kéo dài thời gian tang lễ để chờ người thân ở xa trở về. Theo TS Trần Đình Hằng, quy định giới

Vì sao sức mua giảm, doanh thu tăng ở Đường sách TP.HCM?

● Bài, ảnh: KIỀU GIANG

Khách tham quan Đường sách TP.HCM

> *"Số liệu theo dõi ngành xuất bản giai đoạn 2016-2025 cho thấy, số đầu sách mới tăng gần gấp đôi, số bản in tăng khoảng 70-80%, nhưng số bản sách tiêu thụ chỉ tăng khoảng 47%. Đó là con số biết nói. Chúng ta đầu tư rất lớn để làm ra sách nhưng tốc độ bán ra chỉ bằng khoảng một nửa tốc độ tăng của đầu vào.*
>
> **(Ông LÊ HOÀNG, Giám đốc Công ty TNHH Đường sách TP.HCM)**

Người làm sách phải biết kể câu chuyện

Đại diện *Quầy sách cũ Cô Chi*, bà Nguyễn Thị Thanh Thủy cho biết, đơn vị đã điều chỉnh cách trưng bày, bổ sung nhiều đầu sách ngoại văn về văn hóa, lịch sử Việt Nam nhằm phục vụ du khách quốc tế. Tiệm cũng tổ chức workshop về văn hóa cà phê Việt Nam, thu hút đông người tham gia, đồng thời cử nhân viên tham gia các lớp tập huấn kỹ năng bán hàng để nâng cao hiệu quả kinh doanh. "Một điểm hạn chế mà tiệm nhận thấy là kinh nghiệm bán hàng của các nhân viên, đặc biệt là các bạn sinh viên làm thêm còn thiếu. Các bạn chưa biết cách mời chào và tiếp cận hiệu quả để không bỏ lỡ những khách hàng có thể mang lại doanh thu", bà Thanh Thủy nói.

Đại diện NXB Kim Đồng cho rằng, ngoài việc thiếu những đầu sách tạo sức hút, năm 2026 cũng không có nhiều sự kiện chính trị lớn như năm trước để thúc đẩy nhu cầu đối với dòng sách truyền thống và giáo dục lịch sử. Đơn vị kiến nghị khôi phục chương trình phối hợp giữa ngành giáo dục, xuất bản và thanh niên nhằm đưa học sinh trở lại với các hoạt động đọc sách tại Đường sách, đồng thời tổ chức thường xuyên hơn các sự kiện dành riêng cho thiếu nhi. Đại diện NXB Trẻ cho rằng cần tăng cường công tác hướng dẫn du khách và định vị thương hiệu cho từng gian hàng tại Đường sách TP.HCM. "Có du khách hỏi ở đây có cái gì thì hướng dẫn viên không biết, hướng dẫn viên chỉ vô quán cà phê, chỉ vô hàng lưu niệm. Nếu như cần thiết, Đường sách có thể làm một bản giới thiệu ngắn, mỗi gian có khi chỉ cần vài dòng nêu điểm đặc trưng để đưa cho hướng dẫn viên, đồng thời là để gắn tên những định vị giới thiệu chung của Đường sách", đại diện đơn vị đề xuất.

Ông Lê Hoàng, Giám đốc Công ty TNHH Đường sách TP.HCM cho rằng doanh thu tăng là tín hiệu tích cực, nhưng chưa phản ánh đúng hiệu quả thực chất của thị trường. Ông dẫn số liệu theo dõi ngành xuất bản giai đoạn 2016-2025 cho thấy, số đầu sách mới tăng gần gấp đôi, số bản in tăng khoảng 70-80%, nhưng số bản sách tiêu thụ chỉ tăng khoảng 47%. "Đó là con số biết nói. Chúng ta đầu tư rất lớn để làm ra sách nhưng tốc độ bán ra chỉ bằng khoảng một nửa tốc độ tăng của đầu vào", ông Hoàng nói.

Theo ông Lê Hoàng, điều đáng lo hơn là nếu xu hướng này kéo dài sẽ ảnh hưởng trực tiếp đến đời sống người lao động trong ngành xuất bản, bởi các đơn vị đều hoạt động theo cơ chế tự chủ, nguồn thu phụ thuộc vào bạn đọc chứ không còn được bao cấp. Điều khiến ông trăn trở nhất là sự sụt giảm mạnh của sách thiếu nhi. *Ông dẫn chứng lượng sách thiếu nhi bán ra đã giảm khoảng 50% so với năm 2023*. Điều đó đồng nghĩa với việc trẻ em đang đọc sách ít hơn, tác động lâu dài đến việc hình thành văn hóa đọc và giáo dục thế hệ trẻ.

Từ thực tế đó, ông Lê Hoàng cho rằng cần thay đổi tư duy về bán sách. Bán hàng không chỉ là nhiệm vụ của bộ phận kinh doanh mà là trách nhiệm của cả hệ thống, từ lãnh đạo, biên tập viên đến truyền thông. Biên tập viên phải hiểu thị trường, hiểu độc giả cần gì để lựa chọn bản thảo phù hợp; người làm sách phải biết kể câu chuyện về cuốn sách và đưa sách đến đúng đối tượng. ■

Bước chuyển trong nếp sống văn minh ở Huế

● THÚY AN

Không chỉ giới hạn thời gian tổ chức lễ tang, TP Huế còn đưa việc chấp hành quy định vào tiêu chí đánh giá cán bộ, đảng viên. Đây được xem là giải pháp tạo chuyển biến trong xây dựng nếp sống văn minh, phù hợp với điều kiện xã hội hiện nay.

Các địa phương ven biển ở Huế thường tổ chức tang lễ dài ngày và xây dựng lăng mộ quy mô Ảnh: VT

hạn thời gian tổ chức lễ tang là cần thiết, phù hợp với yêu cầu xây dựng nếp sống văn minh trong bối cảnh hiện nay. Khoảng thời gian 72h có thể hiểu là ba ngày, phù hợp với "tam nhật" trong truyền thống xưa. Để quy định đi vào cuộc sống cần đẩy mạnh công tác truyền thông, tạo sự đồng thuận trong nhân dân; đặc biệt cần có quy định ràng buộc trách nhiệm đối với cán bộ, đảng viên trong thực hiện nếp sống văn minh.

Theo Hòa thượng Thích Huệ Phước, Phó Trưởng ban Thường trực Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo TP Huế, giá trị của tang lễ không nằm ở thời gian tổ chức mà ở lòng hiếu kính, sự chân thành và tình cảm của người còn sống đối với người đã khuất. Hòa thượng cho rằng, quy định tổ chức lễ tang không quá 72h phù hợp với yêu cầu bảo đảm vệ sinh môi trường, sức khỏe cộng đồng và xây dựng nếp sống văn minh. Việc tổ chức tang lễ trong ba ngày vẫn bảo đảm đầy đủ các nghi thức truyền thống và các nghi lễ tín ngưỡng khác trong văn hóa của người Huế.

Quy định tổ chức lễ tang trong ba ngày được xem là giải pháp dung hòa giữa việc bảo đảm các nghi lễ truyền thống và yêu cầu xây dựng đời sống văn minh. Ba ngày đủ để người thân, họ hàng, bạn bè đến chia buồn, thực hiện các nghi thức theo phong tục, đồng thời hạn chế những khoản chi không cần thiết và giảm ảnh hưởng đến khu dân cư. Quy định không nhằm làm thay đổi những giá trị truyền thống hay giảm đi sự trang nghiêm trong việc tiễn đưa người đã khuất. Mục tiêu lớn nhất là hướng đến xây dựng nếp sống văn minh, tiết kiệm, phù hợp với điều kiện xã hội hiện nay, đồng thời từng bước loại bỏ những hủ tục, tập quán không còn phù hợp. Chỉ thị 13 của Thành ủy TP Huế cũng nêu rõ, các cán bộ, đảng viên, người đứng đầu phải gương mẫu thực hiện và vận động gia đình, người thân chấp hành các quy định về xây dựng nếp sống văn minh trong tổ chức lễ tang. Đồng thời, xem việc chấp hành quy định về việc tang là một tiêu chí đánh giá, xếp loại cán bộ, đảng viên hằng quý, hằng năm. Thành ủy Huế cũng giao Đảng ủy HĐND, Đảng ủy UBND TP Huế hoàn thiện các chính sách hỗ trợ kinh phí đối với các gia đình, tổ chức, cá nhân thực hiện hỏa táng trên địa bàn; hoàn thiện quy hoạch nghĩa trang theo hướng hiện đại, sử dụng đất tiết kiệm, đáp ứng nhu cầu phát triển bền vững.

Ông Nguyễn Thiên Bình, Phó Giám đốc Sở VHTT TP Huế cho biết, sau khi UBND TP Huế ban hành Quy định về thực hiện nếp sống văn minh trong tổ chức tang lễ, Sở đã yêu cầu các đơn vị, địa phương xây dựng kế hoạch triển khai, đẩy mạnh tuyên truyền đến cán bộ, đảng viên và nhân dân; tăng cường kiểm tra, giám sát và kịp thời biểu dương các tập thể, cá nhân thực hiện tốt. ■

Phim Việt "đuối sức" giữa mùa hè

● BÁ TRƯỜNG

Trái ngược với không khí sôi động của mùa phim Tết và các dịp lễ, mùa hè 2026 tiếp tục là "vùng trũng" của điện ảnh Việt khi phim nội lép vế trước hàng loạt bom tấn ngoại. Thực trạng này cho thấy sự hụt hơi của nguồn phim trong nước, đồng thời đặt ra bài toán về chiến lược phát triển một nền điện ảnh có khả năng vận hành bền vững suốt bốn mùa.

Khoảng trống giữa mùa cao điểm

Những tháng hè vốn được xem là "mùa vàng" của ngành công nghiệp điện ảnh thế giới. Đây là thời điểm học sinh, sinh viên nghỉ học, nhu cầu giải trí của các gia đình tăng cao, lượng khán giả đến rạp cũng thường tăng mạnh. Nắm bắt lợi thế ấy, các hãng phim quốc tế liên tục tung ra những bom tấn hoạt hình, phiêu lưu, giả tưởng hoặc siêu anh hùng, hướng tới nhiều nhóm công chúng.

Tại Việt Nam, phòng vé mùa hè lại cho thấy một nghịch lý đã lặp lại trong nhiều năm. Nếu dịp Tết và các kỳ nghỉ lễ thường chứng kiến sức áp đảo của phim nội, với không ít tác phẩm đạt doanh thu hàng trăm tỉ đồng, thì bước sang tháng 6 và tháng 7, thị trường gần như thuộc về phim ngoại.

Những thương hiệu quen thuộc như *Minions, Doraemon, Conan* cùng các bộ phim siêu anh hùng tiếp tục dẫn đầu doanh thu, trở thành lựa chọn của nhiều gia đình trong kỳ nghỉ hè. Trong khi đó, nguồn phim Việt ra rạp khá mỏng, chủ yếu tập trung vào một số thể loại dành cho khán giả trưởng thành, còn các tác phẩm hướng đến gia đình, thiếu nhi và giới trẻ vẫn vắng bóng. Dù được đầu tư không nhỏ, phần lớn phim nội chưa tạo được sức bật đáng kể.

Suốt tháng 6 và nửa đầu tháng 7.2026, những vị trí dẫn đầu phòng vé liên tục thuộc về các tác phẩm nước ngoài, chặn đứng chuỗi thành công mà điện ảnh Việt duy trì từ mùa Tết. Điều đáng lưu ý là lượng người đến rạp không hề sụt giảm. Khán giả vẫn sẵn sàng mua vé, nhưng lựa chọn của họ nghiêng về những bộ phim đáp ứng đúng nhu cầu giải trí trong dịp hè.

Theo nhiều đạo diễn và đơn vị phát hành, trong khi các hãng phim quốc tế có chiến lược ra mắt tác phẩm theo mùa khá rõ ràng, phần lớn nhà sản xuất trong nước vẫn dồn nguồn lực cho dịp Tết hoặc những kỳ nghỉ lễ. Mùa hè vì thế thường bị bỏ ngỏ, thỉnh thoảng mới xuất hiện một vài dự án mang tính thăm dò. Sự dè dặt này phần nào bắt nguồn từ tâm lý e ngại phải cạnh tranh trực diện với những bom tấn ngoại có quy mô đầu tư lớn, sở hữu thương hiệu toàn cầu và lượng người hâm mộ sẵn có.

Dù được đầu tư hoành tráng nhưng "Mesdames Thanh Sắc" vẫn không làm nên chuyện

Tuy nhiên, việc liên tục né tránh đang tạo nên một vòng luẩn quẩn. Khi thiếu những bộ phim Việt đủ chất lượng và phù hợp với nhu cầu mùa hè, khán giả dần hình thành thói quen lựa chọn phim ngoại. Khoảng cách doanh thu ngày càng lớn lại khiến các nhà sản xuất thêm thiếu tự tin khi cân nhắc lịch phát hành. Cứ như vậy, điện ảnh trong nước tự đánh mất một trong những mùa chiếu giàu tiềm năng nhất năm.

Không thể mãi nhường sân nhà cho phim ngoại

Thực tế cho thấy, "lời nguyền mùa hè" không bắt nguồn từ việc khán giả quay lưng với điện ảnh Việt, mà trước hết nằm ở sự thiếu hụt những tác phẩm phù hợp để cạnh tranh. Doanh thu của phim ngoại cùng thành công của một số dự án trong nước những năm trước đều chứng minh nhu cầu thưởng thức điện ảnh của công chúng chưa bao giờ suy giảm.

Đáng tiếc, những tín hiệu tích cực từng xuất hiện nhưng chưa tạo thành đà phát triển ổn định. Mùa hè năm 2025, khán giả nhỏ tuổi có dịp thưởng thức một số phim hoạt hình Việt Nam như *Dế Mèn: Cuộc phiêu lưu tới xóm Lầy Lội, Trạng Quỳnh nhí: Truyền thuyết Kim Ngưu, Wolfoo & Cuộc đua Tam Giới.* Trong đó, *Dế Mèn: Cuộc phiêu lưu tới xóm Lầy Lội* trở thành điểm sáng khi đạt doanh thu hơn 21 tỉ đồng, nhờ chất lượng nghệ thuật và cách làm mới tác phẩm văn học kinh điển của nhà văn Tô Hoài dưới góc nhìn hiện đại.

Hai bộ phim còn lại chỉ thu hơn 3 tỉ đồng mỗi phim, chưa đủ bù đắp chi phí sản xuất. Trước đó, *Maika: Cô bé đến từ hành tinh khác,* ra mắt năm 2022, được đầu tư khoảng 30 tỉ đồng nhưng doanh thu chỉ hơn 6 tỉ đồng. Đến năm 2024, *Kính vạn hoa: Bắt đền con ma,* chuyển thể từ tác phẩm nổi tiếng của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh, cũng dừng ở mức hơn 6 tỉ đồng.

Những con số này cho thấy phim thiếu nhi và hoạt hình vẫn là cuộc chơi nhiều rủi ro. Theo những người trong nghề, để hình thành một thương hiệu hoạt hình đủ sức cạnh tranh cần có hệ sinh thái được xây dựng lâu dài, bắt đầu từ truyện tranh, sách thiếu nhi hoặc các loạt phim truyền hình, trước khi tiến lên màn ảnh rộng. Nhật Bản và Hàn Quốc đã thành công với hướng đi này.

Trong khi đó, Việt Nam chưa có nhiều thương hiệu truyện tranh đủ sức tạo dựng cộng đồng người hâm mộ rộng lớn. Phim hoạt hình nội địa vì thế thường gặp khó ngay từ khâu tiếp cận công chúng. Các nhà đầu tư lại có xu hướng ưu tiên những thể loại được cho là dễ thu hồi vốn hơn, thay vì mạo hiểm với hoạt hình hoặc các dự án dành cho thiếu niên.

Diễn biến phòng vé mùa hè 2026 càng làm rõ khoảng trống ấy. Sau một số tác phẩm ra mắt từ đầu mùa, thị trường nhanh chóng chững lại khi những phim phát hành tiếp theo không tạo được sức hút đủ lớn để duy trì sự quan tâm của khán giả. Nguồn phim trong nước vừa mỏng, vừa tập trung vào một số thể loại quen thuộc, trong khi tác phẩm hướng đến gia đình, thiếu nhi và giới trẻ vẫn khá vắng bóng.

Một số phim Việt ra rạp trong tháng 7 bước đầu thu hút sự chú ý nhưng sớm nhận những phản hồi trái chiều về kịch bản, cách xử lý tình huống và chất lượng kỹ xảo. Trong bối cảnh hiệu ứng truyền miệng ngày càng chi phối quyết định mua vé, những hạn chế về nội dung và cách thể hiện khiến tác phẩm khó duy trì sức nóng, qua đó cho thấy rõ hơn bài toán về sự đa dạng thể loại và năng lực cạnh tranh của điện ảnh Việt trong mùa hè.

Điện ảnh Việt không thiếu khán giả, cũng không thiếu những người làm nghề tâm huyết. Điều còn thiếu là một chiến lược phát triển thị trường đủ dài hơi để duy trì nguồn phim ổn định trong suốt cả năm. Nếu tiếp tục xem mùa hè là thời điểm cần né tránh, phim Việt sẽ mặc nhiên nhường "mùa vàng" cho các tác phẩm ngoại nhập, đồng thời góp phần hình thành thói quen lựa chọn bất lợi cho chính mình.

Một nền công nghiệp điện ảnh chỉ có thể lớn mạnh khi duy trì sự hiện diện quanh năm, đáp ứng nhu cầu đa dạng của nhiều nhóm công chúng. Sau những thành công vào mùa Tết và các dịp lễ, điện ảnh Việt cần mạnh dạn chinh phục "vùng trũng" mùa hè bằng những tác phẩm có chất lượng, giàu bản sắc, được chuẩn bị kỹ lưỡng từ nội dung đến chiến lược phát hành.

Hóa giải "lời nguyền mùa hè" không thể trông chờ vào một vài hiện tượng phòng vé đơn lẻ, mà đòi hỏi sự chuyển biến trong tư duy làm nghề và cách tổ chức thị trường. Khi các nhà sản xuất kiên trì đầu tư cho những dự án hướng đến gia đình, thiếu nhi và giới trẻ, xây dựng thương hiệu từ sớm và chủ động cạnh tranh với phim ngoại, mùa hè mới có thể trở thành động lực tăng trưởng, thay vì tiếp tục là khoảng lặng quen thuộc của phòng vé Việt. ■

"Chạm vào di sản" lan tỏa giá trị văn hóa bằng công nghệ số

Vừa qua, tại Bảo tàng Tôn Đức Thắng (TP.HCM), chương trình *Chạm vào di sản - Khi công nghệ hồi sinh ký ức đô thị* diễn ra với hoạt động trải nghiệm, tọa đàm và workshop, mở ra cách tiếp cận trong bảo tồn, phát huy di sản bằng công nghệ số. Sự kiện tạo không gian kết nối giữa nhà quản lý, chuyên gia, doanh nghiệp và cộng đồng sáng tạo; đồng thời giới thiệu ứng dụng như AR/VR, AI, 3D Mapping, trình diễn thời trang số, workshop nghệ thuật và hoạt động tương tác.

Nổi bật là workshop *Hồi sinh phim cải lương trắng đen bằng công nghệ,* giới thiệu quy trình phục hồi các tác phẩm cải lương kinh điển, góp phần gìn giữ ký ức nghệ thuật truyền thống. Workshop *Số hóa di sản: Bảo tàng, hiện vật và di tích kiến trúc* mang đến góc nhìn về lưu trữ, bảo tồn và quảng bá di sản trên nền tảng số.

Điểm nhấn của chương trình là tọa đàm *Số hóa dữ liệu văn hóa, nghệ thuật, du lịch TP.HCM,* quy tụ chuyên gia, nhà nghiên cứu và đại diện đơn vị hoạt động trong lĩnh vực văn hóa, truyền thông, công nghệ. Các đại biểu trao đổi về vai trò của chuyển đổi số trong bảo tồn, khai thác và lan tỏa giá trị di sản, hướng tới xây dựng hệ sinh thái dữ liệu phục vụ phát triển công nghiệp văn hóa và du lịch.

Bên cạnh hoạt động chuyên môn, chương trình còn có khu trưng bày, trình diễn nghệ thuật, minigame, tư vấn học bổng và kết nối thực tập cho sinh viên, khuyến khích người trẻ tham gia sáng tạo, đồng hành với chuyển đổi số trong lĩnh vực văn hóa.

ANH HUY

Nghệ thuật trở thành sức hút của điểm đến

● THÙY TRANG

Trong định hướng đưa công nghiệp văn hóa trở thành động lực tăng trưởng mới, TP.HCM đang tăng cường kết nối nghệ thuật với du lịch, từng bước biến các chương trình biểu diễn thành sản phẩm phục vụ du khách. Hướng đi này được kỳ vọng tạo thêm sức hút cho điểm đến, kéo dài thời gian lưu trú, gia tăng mức chi tiêu và lan tỏa hình ảnh một thành phố năng động, giàu bản sắc.

Xiếc - rối "Mơ Show" luôn thu hút đông đảo khán giả Ảnh: TTNT

Cụ thể hóa mục tiêu đó, Trung tâm Nghệ thuật TP.HCM và Trung tâm Xúc tiến Du lịch TP.HCM vừa ký Bản ghi nhớ hợp tác giai đoạn 2026-2030, hướng tới phát triển du lịch văn hóa gắn với công nghiệp sáng tạo và công nghiệp văn hóa.

Đưa sân khấu vào hành trình khám phá

Theo nội dung hợp tác, Trung tâm Nghệ thuật TP.HCM và Trung tâm Xúc tiến Du lịch TP.HCM sẽ phối hợp phát triển các sản phẩm du lịch văn hóa gắn với nghệ thuật biểu diễn, di sản, không gian sáng tạo và sự kiện văn hóa. Mục tiêu là đưa chương trình nghệ thuật vào hành trình trải nghiệm của du khách, kết nối doanh nghiệp lữ hành, phát triển sản phẩm dành cho khách MICE, kinh tế đêm và các gói trải nghiệm nhằm kéo dài thời gian lưu trú, gia tăng mức chi tiêu.

Ông Lê Hồng Sơn, Giám đốc Trung tâm Nghệ thuật TP.HCM cho biết, bản ghi nhớ là kết quả chuẩn bị giữa hai đơn vị nhằm cụ thể hóa chủ trương gắn kết văn hóa với du lịch. Thời gian qua, hai bên đã xây dựng nhiều định hướng để hình thành sản phẩm hấp dẫn và nhận được sự đồng hành của báo chí. Sự kết nối với ngành du lịch sẽ giúp các chương trình nghệ thuật mở rộng đối tượng phục vụ, từ khán giả trong nước đến du khách quốc tế. TP.HCM đang đầu tư cho hệ thống thiết chế văn hóa, tạo điều kiện để các đơn vị nâng cao chất lượng sản phẩm và tiếp cận thị trường quốc tế.

Ông Sơn nhấn mạnh, những chương trình đáp ứng nhu cầu, thị hiếu của công chúng sẽ được đón nhận rộng rãi hơn. Qua sự phối hợp với Trung tâm Xúc tiến Du lịch, thế mạnh nghệ thuật của thành phố được kỳ vọng quảng bá hiệu quả, góp phần phát triển bền vững sản phẩm văn hóa.

Từ góc độ du lịch, bà Nguyễn Cẩm Tú, Giám đốc Trung tâm Xúc tiến Du lịch TP.HCM cho biết, thành phố hiện có nhiều chương trình phục vụ du khách như xiếc - rối *Mơ Show*, vở xiếc *Vùng đất kỳ bí,* Cải lương, Hát bội, Đờn ca tài tử cùng nhiều loại hình nghệ thuật đương đại.

Theo bà Tú, nguồn lực của Trung tâm Nghệ thuật TP.HCM là nền tảng để ngành du lịch xây dựng những gói trải nghiệm văn hóa đặc sắc, tạo dấu ấn riêng cho điểm đến. Trước đây, nhiều chương trình còn phát triển riêng lẻ, chưa được kết nối thành sản phẩm hoàn chỉnh. Sau khi ký kết, các hoạt động này sẽ được hệ thống hóa, gắn với sự kiện và hành trình du lịch, qua đó kéo dài thời gian lưu trú, tăng mức chi tiêu của khách.

Du khách ngày càng coi trọng trải nghiệm văn hóa và câu chuyện riêng của từng địa phương, thay vì chỉ lựa chọn điểm đến dựa vào cảnh quan hay ẩm thực. Đây là cơ sở để hai đơn vị khai thác hiệu quả hơn nguồn lực nghệ thuật của thành phố. Khi du lịch và nghệ thuật được kết nối chặt chẽ, hai lĩnh vực sẽ tạo thêm giá trị kinh tế, đồng thời mở rộng dư địa phát triển công nghiệp văn hóa.

Trung tâm Xúc tiến Du lịch TP.HCM cũng cam kết xây dựng các sản phẩm mang đậm bản sắc, hướng đến những dòng khách có mức chi tiêu cao, nhất là khách MICE, khách công vụ, khách nghỉ dưỡng và khách gia đình. Hoạt động quảng bá sẽ được tăng cường qua liên kết vùng, truyền thông và mạng lưới xúc tiến quốc tế, từng bước đưa hình ảnh văn hóa, du lịch TP.HCM đến gần hơn với du khách.

Một hình thức xuất khẩu văn hóa hiệu quả

Phó Giám đốc Sở Du lịch TP.HCM Lê Trương Hiền Hòa cho biết, thành phố xác định du lịch văn hóa - lịch sử là một trong những trụ cột của ngành. Những năm gần đây, các điểm đến văn hóa, lịch sử và chương trình biểu diễn ngày càng thu hút du khách, đặc biệt là khách quốc tế.

Theo ông Hiền Hòa, TP.HCM đã có một số sản phẩm du lịch đêm tạo dấu ấn nhưng tiềm năng vẫn chưa được khai thác đầy đủ. Khi ngành văn hóa phát triển thêm nhiều chương trình nghệ thuật chất lượng, doanh nghiệp lữ hành sẽ có điều kiện xây dựng các tuyến, tour mới và mở rộng lựa chọn cho du khách. Thành phố cũng cần tiếp tục phát huy sản phẩm du lịch đêm gắn với đường sông để tạo thêm trải nghiệm đặc sắc. Việc ký kết giữa Trung tâm Nghệ thuật TP.HCM và Trung tâm Xúc tiến Du lịch TP.HCM có ý nghĩa đặc biệt, vừa phát huy các sản phẩm hiện có, vừa mở ra cơ hội xây dựng thêm những chương trình văn hóa, nghệ thuật mới phục vụ du khách quốc tế.

Phó Giám đốc Sở VHTT TP.HCM Nguyễn Thị Thanh Thúy nhận định, chuyển hóa các tác phẩm văn hóa, nghệ thuật thành sản phẩm phục vụ du khách là giải pháp quan trọng để thúc đẩy công nghiệp văn hóa. Đây cũng là hình thức "xuất khẩu văn hóa" hiệu quả, góp phần tạo thêm giá trị kinh tế, đồng thời quảng bá hình ảnh đất nước, con người Việt Nam đến công chúng trong và ngoài nước.

Theo bà Thanh Thúy, với không gian phát triển mới, TP.HCM còn nhiều dư địa cho công nghiệp văn hóa. Thành phố đang hoàn thiện chiến lược phát triển mới, trong đó du lịch văn hóa được xác định là lĩnh vực trụ cột. Hệ sinh thái lễ hội và chương trình biểu diễn chuyên nghiệp cũng từng bước hình thành, từ Liên hoan Âm nhạc quốc tế *Hò dô,* LHP quốc tế TP.HCM, Lễ hội Sông nước, Lễ hội Áo dài đến các chương trình của Nhà hát Giao hưởng - Nhạc - Vũ kịch, các sân khấu kịch, cải lương, hát bội, rối - xiếc...

Cùng với thỏa thuận hợp tác, hai ngành sẽ cụ thể hóa bằng các chỉ tiêu và sản phẩm để trong giai đoạn 2026-2027 có thêm nhiều sản phẩm văn hóa mang thương hiệu TP.HCM ra mắt công chúng. Đây là bước chuyển cần thiết để hoạt động nghệ thuật không dừng ở biểu diễn đơn lẻ mà tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị du lịch.

Thực tế, một số chương trình của Trung tâm Nghệ thuật TP.HCM đã bước đầu chứng minh sức hút. Xiếc - rối *Mơ Show* đã mở bán 8 suất diễn thương mại, thu hút hơn 15.000 khán giả, trong đó có 6 suất liên tiếp cháy vé; vở xiếc *Vùng đất kỳ bí* cũng thường xuyên kín chỗ. Những tín hiệu này cho thấy sản phẩm nghệ thuật có thể trở thành điểm nhấn trong hệ sinh thái du lịch văn hóa của thành phố.

Để hướng đi này phát huy hiệu quả, các chương trình phải được đầu tư ổn định về chất lượng, lịch diễn, khả năng phục vụ khách và phương thức quảng bá. Khi nghệ thuật được tổ chức như một sản phẩm du lịch thực thụ, có câu chuyện, bản sắc và trải nghiệm rõ ràng, mỗi sân khấu sẽ trở thành một điểm đến, góp phần kéo dài hành trình khám phá TP.HCM và tạo thêm nguồn lực cho công nghiệp văn hóa. ■

Xây dựng Không gian văn hóa Hồ Chí Minh trên nền tảng số

UBND phường Tân Uyên, TP.HCM vừa triển khai mô hình *Không gian văn hóa Hồ Chí Minh trên nền tảng Thư viện số,* góp phần đổi mới công tác tuyên truyền, giáo dục truyền thống và lan tỏa việc học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

Đến nay, hệ thống đã số hóa và cập nhật 17 đầu sách, 13 video, 44 podcast cùng 10 bộ flashcard, từng bước hình thành kho tư liệu phục vụ nhu cầu học tập, nghiên cứu của cán bộ, đảng viên và người dân. Trong đó, chuyên mục video giới thiệu tư liệu về Chủ tịch Hồ Chí Minh và những hoạt động liên quan tại địa phương. Các podcast tập hợp những câu chuyện, hồi ức về Bác, giúp người dân thuận tiện tìm nghe ở mọi lúc, mọi nơi. Chuyên mục flashcard cung cấp nội dung ngắn gọn từ các bài viết, công trình nghiên cứu về Chủ tịch Hồ Chí Minh, tạo cách tiếp cận trực quan, phù hợp với giới trẻ.

Sau thời gian vận hành, hệ thống ghi nhận hơn 9.000 lượt truy cập và tương tác, cho thấy sự quan tâm của cộng đồng đối với mô hình. Địa phương sẽ tiếp tục bổ sung nguồn tư liệu, đa dạng hóa hình thức thể hiện và nâng cao chất lượng nội dung, qua đó phát huy hiệu quả *Không gian văn hóa Hồ Chí Minh trên nền tảng số.*

Mô hình góp phần đưa những giá trị tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đến gần hơn với người dân, đồng thời xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh và thúc đẩy chuyển đổi số trong lĩnh vực văn hóa tại địa phương. Người dân có thể truy cập hệ thống Thư viện số của phường Tân Uyên tại các chuyên mục video, podcast và flashcard theo địa chỉ do địa phương cung cấp.

T.T

BẢO VỆ NỀN TẢNG TƯ TƯỞNG CỦA ĐẢNG TỪ GÓC NHÌN VĂN HÓA

Bài 8:

Khi giá trị đúng cần được kể bằng những câu chuyện hay

● NGUYỄN ĐỖ

Một giá trị đúng chưa chắc đã có sức lan tỏa nếu được truyền tải theo cách khô cứng. Ngược lại, một thông tin sai lệch nhiều khi lại được hàng triệu người tiếp cận chỉ vì biết đánh vào cảm xúc. Trong bối cảnh sự chú ý trở thành nguồn tài nguyên khan hiếm, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng không chỉ đòi hỏi bảo đảm tính đúng đắn của nội dung mà còn cần làm cho những giá trị đúng được kể bằng những cách thức hấp dẫn, nhân văn và giàu sức thuyết phục. Đó là nhiệm vụ chung của báo chí, văn học, nghệ thuật, điện ảnh, xuất bản, bảo tàng và toàn bộ hệ sinh thái công nghiệp văn hóa.

Giá trị đúng không thể chỉ trông chờ vào việc "được ưu tiên"

Có một thực tế đang diễn ra mỗi ngày trên không gian số. Hai nội dung cùng xuất hiện trước công chúng. Một nội dung được chuẩn bị công phu, thông tin chính xác, lập luận đầy đủ nhưng cách thể hiện khô khan. Nội dung còn lại đơn giản hơn nhiều, thậm chí có những chi tiết sai lệch, nhưng được kể bằng hình ảnh cuốn hút, nhịp điệu nhanh, tiêu đề gây tò mò và liên tục kích thích cảm xúc. Không khó để đoán nội dung nào sẽ thu hút nhiều lượt xem hơn.

Điều đó không có nghĩa là công chúng quay lưng với sự thật. Nó chỉ cho thấy con người thường tiếp nhận thông tin bằng cảm xúc trước khi đi đến lý trí. Một thông điệp dù đúng đến đâu cũng khó lan tỏa nếu cách truyền đạt không tạo được sự đồng cảm. Ngược lại, thông điệp sai lệch nhưng được kể bằng ngôn ngữ gần gũi, hình ảnh hấp dẫn và nhịp kể lôi cuốn lại có thể nhanh chóng chiếm lĩnh sự chú ý. Đó là một trong những thách thức lớn của công tác tư tưởng trong thời đại truyền thông số.

Tính chính xác của thông tin luôn là yêu cầu cốt lõi và không bao giờ thay đổi. Trong môi trường truyền thông hiện nay, thông tin đúng còn cần dễ tiếp cận, dễ hiểu, dễ chia sẻ và có khả năng chạm tới cảm xúc của công chúng. Nói cách khác, điều cần đổi mới không phải là hệ giá trị mà là cách kể về những giá trị ấy.

Lịch sử dân tộc, đời sống hôm nay và hành trình phát triển của đất nước đều chứa đựng vô vàn câu chuyện giàu sức lay động: Những người lính nơi biên cương, những nhà khoa học bền bỉ nghiên cứu, những doanh nghiệp làm ăn tử tế, những nghệ sĩ sáng tạo với ý thức trách nhiệm xã hội hay những con người bình dị đang âm thầm cống hiến mỗi ngày. Vấn đề không phải ở chỗ chúng ta thiếu chất liệu, mà ở chỗ đã kể những câu chuyện ấy đủ hấp dẫn để người trẻ muốn lắng nghe, muốn chia sẻ và muốn ghi nhớ hay chưa.

Trong cuộc cạnh tranh về sự chú ý, công chúng không chỉ lựa chọn nội dung mà còn lựa chọn trải nghiệm. Một bộ phim có thể khiến lịch sử trở nên gần gũi. Một triển lãm tương tác có thể làm di sản trở nên sống động. Một podcast được đầu tư bài bản có thể biến những vấn đề tưởng như khô khan thành câu chuyện cuốn hút. Một tác phẩm báo chí đa phương tiện kết hợp dữ liệu, đồ họa, hình ảnh và âm thanh có thể tạo sức thuyết phục lớn hơn nhiều so với cách truyền tải truyền thống. Đó không phải là chạy theo hình thức. Đó là đổi mới phương thức để những giá trị cốt lõi tiếp tục tìm được con đường đi vào đời sống.

Nếu công tác tư tưởng chỉ dừng ở việc truyền đạt thông tin, sẽ khó theo kịp những biến đổi nhanh chóng của công nghệ. Nhưng nếu coi đó là quá trình kiến tạo niềm tin bằng văn hóa, bằng cảm xúc và bằng những câu chuyện chân thực về con người Việt Nam thì mỗi tác phẩm báo chí, mỗi cuốn sách, mỗi bộ phim hay mỗi chương trình nghệ thuật đều có thể trở thành một nhịp cầu đưa những giá trị bền vững đến gần hơn với công chúng.

Cán bộ, chiến sĩ hỗ trợ nhân dân chống lũ, lan tỏa tinh thần trách nhiệm, đoàn kết và nghĩa tình quân dân
Ảnh: ITN

Báo chí và công nghiệp văn hóa cùng kể câu chuyện về Việt Nam

Trong đời sống hiện đại, rất ít người tiếp cận một giá trị chỉ bằng một con đường duy nhất. Một người trẻ có thể biết đến một nhân vật lịch sử qua một bộ phim, tìm hiểu thêm qua một bài báo, nghe một podcast rồi cuối tuần ghé thăm một bảo tàng hoặc di tích. Một du khách quốc tế có thể biết đến Việt Nam từ một video ngắn trên mạng xã hội, nhưng quyết định đến Việt Nam lại được củng cố bởi những bài viết, tác phẩm điện ảnh, chương trình nghệ thuật và những trải nghiệm văn hóa mà họ trực tiếp cảm nhận.

Điều đó cho thấy việc lan tỏa giá trị không còn là nhiệm vụ riêng của bất kỳ lĩnh vực nào. Báo chí, văn học, nghệ thuật, điện ảnh, xuất bản, bảo tàng, du lịch văn hóa, các nền tảng số và các ngành công nghiệp văn hóa đang cùng tham gia vào một quá trình lớn hơn: Kể câu chuyện về đất nước, con người và những giá trị Việt Nam.

Ở góc độ ấy, mỗi tác phẩm có chất lượng đều là một cách kiến tạo niềm tin. Một bài báo điều tra nghiêm túc củng cố niềm tin vào sự thật. Một phóng sự giàu tính nhân văn khơi dậy niềm tin vào những điều tử tế. Một cuốn sách hay giúp người đọc hiểu sâu hơn về lịch sử và bản sắc dân tộc. Một bộ phim được đầu tư công phu có thể đánh thức niềm tự hào về đất nước trong hàng triệu khán giả. Một chương trình nghệ thuật được dàn dựng chỉn chu có thể mang lại giá trị giải trí, đồng thời góp phần định hình thị hiếu thẩm mỹ và lan tỏa những chuẩn mực văn hóa tích cực. Những giá trị ấy không tồn tại riêng rẽ mà cộng hưởng để hình thành đời sống tinh thần của xã hội.

Vì thế, khi nói đến việc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng từ góc nhìn văn hóa, sẽ chưa đầy đủ nếu chỉ nhìn vào hoạt động tuyên truyền theo nghĩa truyền thống. Điều quan trọng hơn là làm cho toàn bộ hệ sinh thái sáng tạo của đất nước cùng vận hành theo hướng bồi đắp các giá trị chân, thiện, mỹ; khơi dậy lòng yêu nước, tinh thần cống hiến, ý thức cộng đồng và khát vọng phát triển. Đây cũng là điểm gặp nhau giữa phát triển văn hóa và phát triển công nghiệp văn hóa.

Công nghiệp văn hóa thường được nhìn nhận trước hết dưới góc độ kinh tế. Đó là cách nhìn đúng nhưng chưa đủ. Bên cạnh giá trị kinh tế, công nghiệp văn hóa còn mang một giá trị lâu dài: Là phương thức để một quốc gia kể câu chuyện về chính mình. Những quốc gia có sức ảnh hưởng văn hóa thường không dừng ở việc xuất khẩu hàng hóa. Họ còn lan tỏa những biểu tượng, những câu chuyện và những giá trị khiến công chúng quốc tế ghi nhớ. Khi chạm tới cảm xúc công chúng, sản phẩm văn hóa góp phần xây dựng thương hiệu quốc gia và lan tỏa hệ giá trị của dân tộc một cách tự nhiên.

Đối với Việt Nam, kho tàng lịch sử, văn hóa và con người là nguồn chất liệu vô cùng phong phú. Những câu chuyện về hành trình dựng nước và giữ nước, về đại đoàn kết dân tộc, về lòng nhân ái, ý chí vượt khó và khát vọng phát triển đều có thể trở thành những tác phẩm báo chí, điện ảnh, văn học hay nghệ thuật có sức sống lâu dài nếu được sáng tạo bằng tư duy hiện đại.

Đó cũng là lúc báo chí và công nghiệp văn hóa không còn đi trên hai con đường song song. Cả hai cùng thực hiện một sứ mệnh lớn hơn: Giúp người Việt Nam thêm hiểu, thêm yêu đất nước mình và giúp bạn bè quốc tế hiểu đúng hơn về Việt Nam. Suy cho cùng, một câu chuyện được kể hấp dẫn không đơn thuần làm tăng lượng người tiếp cận. Quan trọng hơn, nó làm cho những giá trị đúng được lưu giữ lâu hơn trong ký ức con người. Ký ức được bồi đắp bằng những câu chuyện đẹp luôn là nền đất màu mỡ để nuôi dưỡng niềm tin xã hội.

Một quốc gia mạnh về kinh tế và giàu sức hấp dẫn văn hóa

Trong thế kỷ XXI, cạnh tranh giữa các quốc gia không còn chỉ diễn ra trên thị trường hàng hóa, trong phòng thí nghiệm hay trên những bảng xếp hạng về quy mô kinh tế. Một dạng thức cạnh tranh khác cũng ngày càng có vai trò quan trọng đối với vị thế của mỗi quốc gia: Cạnh tranh về khả năng tạo dựng niềm tin, sức hấp dẫn văn hóa và ảnh hưởng của hệ giá trị.

Có những quốc gia được nhớ đến trước hết bởi điện ảnh, có những quốc gia gây ấn tượng bằng âm nhạc, văn học, thời trang, bảo tàng hay lễ hội. Điều lưu lại trong ký ức của công chúng quốc tế nhiều khi không phải là những con số tăng trưởng mà là những hình ảnh, những câu chuyện và những giá trị đã chạm tới cảm xúc.

Việt Nam cũng đang đứng trước một cơ hội như vậy. Đất nước có hàng nghìn năm lịch sử, có kho tàng di sản phong phú, có 54 dân tộc với những sắc thái văn hóa đặc sắc và có biết bao câu chuyện về lòng yêu nước, tinh thần đại đoàn kết, ý chí vượt qua nghịch cảnh và khát vọng vươn lên. Đó chính là tài nguyên văn hóa và nguồn lực để tạo dựng sức mạnh mềm quốc gia trong thời đại hội nhập.

Nhưng nguồn lực chỉ thực sự trở thành sức mạnh khi được chuyển hóa thành những sản phẩm văn hóa có sức lan tỏa. Một bộ phim lịch sử được làm bằng tư duy hiện đại có thể đưa hàng triệu khán giả đến gần hơn với quá khứ. Một cuốn sách được viết hấp dẫn có thể khiến người trẻ khám phá lại những giá trị của cha ông. Một chương trình nghệ thuật được dàn dựng sáng tạo có thể làm sống dậy những di sản tưởng chỉ còn trong sách vở. Một tác phẩm báo chí đa phương tiện được đầu tư công phu có thể giúp một chủ trương, chính sách trở nên gần gũi, dễ hiểu và tạo được sự đồng thuận rộng rãi.

Đó là lúc văn hóa không chỉ làm nhiệm vụ lưu giữ ký ức mà trở thành động lực phát triển. Nhìn từ góc độ ấy, đầu tư cho báo chí,

Mẹ vẫn đợi con về

● ĐỨC HOÀNG

Hơn 60 năm kể từ ngày người con trai rời nhà ra trận, Mẹ Việt Nam anh hùng Ngô Thị Lang vẫn đau đáu ngóng tin. Ở tuổi 105, tâm nguyện lớn nhất của Mẹ là tìm được hài cốt liệt sĩ Huỳnh Quang Thợ, đưa anh về an táng tại quê nhà, thay cho ngôi mộ gió gia đình đã hương khói suốt nhiều năm.

Mẹ Lang xúc động trước bức chân dung phục dựng của liệt sĩ Huỳnh Quang Thợ

Không biết chính xác ngày anh hy sinh, gia đình chọn 27.7 làm ngày giỗ vọng. Mỗi mùa tháng Bảy, người thân lại thắp hương tưởng nhớ chàng trai lên đường khi mới tròn 17 tuổi, rồi mãi mãi nằm lại chiến trường. Ngôi mộ gió được lập ở quê nhà để gia đình có nơi gửi niềm thương nhớ, còn phần mộ thực sự của liệt sĩ đến nay chưa được xác định.

Giấu mẹ lên đường

Mẹ Ngô Thị Lang là thân nhân của hai liệt sĩ, một thương binh. Chồng và con trai Mẹ lần lượt hy sinh trong kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ. Chồng Mẹ, liệt sĩ Huỳnh Kinh Nhi, sinh năm 1918, quê Hội An. Trong những năm thực dân Pháp đánh phá quê hương, gia đình chuyển vào xã Bình Dương, huyện Thăng Bình, tỉnh Quảng Nam sinh sống và tham gia hoạt động cách mạng.

Căn nhà của gia đình khi ấy trở thành nơi nuôi giấu cán bộ. Dưới khu bếp có một hầm bí mật để mọi người trú ẩn mỗi khi địch càn quét. Lấy việc buôn bán, thường xuyên đi lại giữa Thăng Bình và Hội An làm vỏ bọc, Mẹ Lang tiếp tế lương thực, thuốc men cho bộ đội. Nhiều lần bị địch nghi ngờ, tra tấn, Mẹ vẫn kiên quyết không khai báo.

Năm 1950, ông Huỳnh Kinh Nhi hy sinh. Mẹ Lang một mình gồng gánh nuôi ba con nhỏ, vừa làm lụng, vừa tiếp tục hoạt động cách mạng. Liệt sĩ Huỳnh Quang Thợ, sinh năm 1946, là người con trai thứ của Mẹ. Trong ký ức của người mẹ già, anh là chàng trai hiền lành, có làn da trắng và đôi mắt đen tròn. Khi còn nhỏ, Thợ vừa chăm lo việc học, vừa phụ Mẹ việc đồng áng.

Năm 17 tuổi, anh giấu Mẹ viết đơn tình nguyện nhập ngũ. Chỉ đến khi đơn vị báo tin, Mẹ biết thì con đã lặng lẽ lên đường. "Tôi sợ mất con lắm chứ, nhưng giữ con lại thì mất nước. Nó đã quyết đi, tôi cũng không ngăn được…", Mẹ Lang nhớ lại.

Từ ngày Thợ nhập ngũ, tin tức về anh gần như bặt vô âm tín. Mẹ từng hình dung ngày đất nước hòa bình, con sẽ trở về, lại ngồi bên mâm cơm gia đình, rồi lấy vợ để Mẹ có thêm cháu bế bồng. Nhưng ngày đoàn tụ ấy không bao giờ đến. Năm 1965, Huỳnh Quang Thợ hy sinh tại chiến trường Núi Thành, tỉnh Quảng Nam cũ, khi mới 19 tuổi. "Hồi đó loạn lạc, biết tìm con nơi mô. Nghe tin con mất, tôi đau đớn quá, nhưng vẫn phải cố kìm nén để tiếp tục hoạt động cách mạng", Mẹ kể.

Sau ngày đất nước hòa bình, hài cốt liệt sĩ Huỳnh Kinh Nhi được tìm thấy và đưa về quê hương an táng. Riêng người con trai của Mẹ vẫn nằm lại đâu đó trên vùng đất Núi Thành.

Hy vọng từ đối chiếu ADN

Suốt nhiều năm, ông Huỳnh Quang Thuyền, sinh năm 1948, thương binh hạng 3/4, em trai liệt sĩ Huỳnh Quang Thợ, cùng người thân lần theo những thông tin ít ỏi về nơi an táng anh trai. Từ các nguồn tin thu thập được, gia đình cho rằng liệt sĩ có thể đang yên nghỉ tại Nghĩa trang liệt sĩ Tam Nghĩa, xã Núi Thành, thành phố Đà Nẵng. Tuy nhiên, đến nay vẫn chưa thể xác định phần mộ cụ thể. "Nghĩa trang có nhiều phần mộ chưa đầy đủ thông tin, trong khi gia đình thiếu hồ sơ và những dữ liệu cần thiết để đối chiếu", ông Thuyền chia sẻ.

Mỗi lần đến đây, Mẹ Lang lại chậm rãi đi giữa những hàng bia. Gặp phần mộ nào chưa xác định được danh tính, Mẹ đều dừng lại thắp hương, khấn tên con. "Mẹ tôi đi qua từng hàng mộ, gọi anh. Mẹ cứ mong trong số những phần mộ ấy có con mình. Đi được một lúc, Mẹ lại khóc…", ông Thuyền nghẹn giọng.

Năm 2024, Mẹ Lang được lấy mẫu ADN để chờ đối chiếu với dữ liệu hài cốt liệt sĩ còn thiếu thông tin. Hy vọng của gia đình được nối dài khi "Chiến dịch 500 ngày đêm đẩy mạnh thực hiện tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ còn thiếu thông tin" được triển khai.

Giữa tháng Bảy vừa qua, Mẹ được trao bức chân dung phục dựng của liệt sĩ Huỳnh Quang Thợ. Trước đó, gia đình không còn bất kỳ tấm ảnh nào của liệt sĩ; trên bàn thờ chỉ có Bằng "Tổ quốc ghi công". Mẹ đưa bức ảnh lại gần, lặng nhìn gương chàng trai có làn da trắng, đôi mắt đen tròn rồi nghẹn ngào: "Thằng Thợ đây rồi! Con trai mẹ còn sống năm nay đã 80 tuổi…".

Bức chân dung là niềm an ủi muộn màng, giúp Mẹ được nhìn lại gương mặt người con trai đã xa mình hơn 60 năm. Song điều Mẹ mong mỏi nhất vẫn là có đủ căn cứ xác định chính xác phần mộ của anh.

Bà Nguyễn Thị Hoa Phượng, Chủ tịch Ủy ban MTTQ Việt Nam phường Hội An Tây cho biết, Mẹ Ngô Thị Lang là niềm tự hào của địa phương. Dù đã 105 tuổi, Mẹ vẫn minh mẫn và thường xuyên tham dự các hoạt động tri ân, gặp mặt người có công. Vào các dịp lễ, Tết, cấp ủy, chính quyền, Mặt trận và các đoàn thể địa phương đều đến thăm hỏi, động viên Mẹ. Theo bà Phượng, cuộc đời Mẹ Lang là tấm gương về lòng yêu nước, sự hy sinh và tinh thần kiên cường để thế hệ trẻ noi theo.

Đã bước qua tuổi bách niên, tâm nguyện lớn nhất của Mẹ Lang là sớm tìm được phần mộ người con trai, đưa anh về an táng tại quê nhà, bên người cha đã khuất. "Gia đình vẫn hy vọng việc đối chiếu ADN sẽ giúp tìm thêm manh mối về phần mộ anh Thợ. Chúng tôi chỉ mong tìm được anh khi Mẹ còn sống, đưa anh về an táng tại quê nhà, để Mẹ được an lòng", ông Thuyền chia sẻ. ■

▶ xuất bản, điện ảnh, nghệ thuật biểu diễn, bảo tàng, thư viện, thiết kế sáng tạo và các ngành công nghiệp văn hóa không đơn thuần là đầu tư cho một lĩnh vực chuyên môn. Đó là đầu tư cho năng lực kể câu chuyện của quốc gia, đầu tư cho khả năng đưa những giá trị Việt Nam hiện diện sinh động trong đời sống đương đại, đầu tư cho sức mạnh nội sinh của dân tộc trong một thế giới mà ảnh hưởng văn hóa ngày càng có ý nghĩa chiến lược.

Điều đáng chú ý là công chúng hôm nay, đặc biệt là người trẻ, ngày càng đề cao trải nghiệm, đối thoại và những câu chuyện chân thực, gần gũi. Vì thế, các sản phẩm văn hóa chỉ phát huy tác dụng khi được sáng tạo bằng tư duy chuyên nghiệp, với sự tôn trọng công chúng và khát vọng vươn tới chất lượng cao. Ở đó, giá trị tư tưởng và giá trị nghệ thuật cần được kết hợp hài hòa, bổ trợ cho nhau. Một tác phẩm càng giàu giá trị nghệ thuật thì càng có cơ hội đi xa, sống lâu và lan tỏa những giá trị tích cực bền vững hơn. Ngược lại, nếu nội dung đúng đắn nhưng cách thể hiện thiếu sức hấp dẫn thì rất khó tạo được ảnh hưởng trong môi trường truyền thông hiện đại.

Suy cho cùng, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng từ góc nhìn văn hóa không dừng ở việc làm cho công chúng tiếp nhận nhiều thông điệp hơn, mà quan trọng hơn là làm cho những giá trị đúng trở thành một phần tự nhiên của đời sống tinh thần. Khi điều đúng được kể bằng những câu chuyện hay, được thể hiện bằng những tác phẩm có chất lượng và được lan tỏa bằng những phương thức sáng tạo phù hợp với thời đại, sức mạnh của văn hóa sẽ góp phần tạo dựng niềm tin, củng cố đồng thuận xã hội và nâng cao vị thế của Việt Nam.

Khi văn hóa trở thành dòng chảy chủ đạo của đời sống

Có một quy luật giản dị nhưng bền vững: Con người thường tin vào những điều họ được sống cùng mỗi ngày hơn là những điều chỉ được nghe nhắc đến. Nếu mỗi ngày công chúng được tiếp cận nhiều hơn với những tác phẩm báo chí tử tế, những cuốn sách có giá trị, những bộ phim được làm nghiêm túc, những chương trình nghệ thuật giàu bản sắc, những câu chuyện đẹp về con người Việt Nam và những sản phẩm văn hóa sáng tạo mang hơi thở của thời đại, thì những giá trị tích cực sẽ dần trở thành một phần tự nhiên của đời sống tinh thần. Khi ấy, niềm tin không được tạo dựng bằng những lời khẳng định mà được hình thành từ chính những trải nghiệm văn hóa của mỗi người.

Đó cũng là con đường bền vững để bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Bởi suy cho cùng, sức sống của nền tảng ấy được bồi đắp khi những giá trị cốt lõi hiện diện trong văn hóa, được phản chiếu trong nghệ thuật, được kể lại bằng báo chí, được nuôi dưỡng trong giáo dục, được lan tỏa qua truyền thông và được hiện thực hóa trong những đổi thay tích cực của đời sống. Khi những giá trị ấy đi vào cảm xúc và trở thành lựa chọn tự nhiên của cộng đồng, sức lan tỏa sẽ được mở rộng.

Trong bối cảnh công nghệ đang làm thay đổi sâu sắc cách con người tiếp nhận thông tin, điều xã hội cần không phải là nhiều thông tin hơn mà là nhiều nội dung có giá trị hơn. Không phải nhiều tiếng nói hơn mà là nhiều tiếng nói đáng tin cậy hơn. Không phải nhiều sản phẩm hơn mà là nhiều sản phẩm đủ sức bồi đắp nhân cách, nuôi dưỡng khát vọng và khơi dậy niềm tự hào về đất nước.

Đó là trách nhiệm chung của báo chí, văn học, nghệ thuật, điện ảnh, xuất bản, giáo dục, các thiết chế văn hóa và các ngành công nghiệp văn hóa. Mỗi lĩnh vực có phương thức biểu đạt riêng nhưng đều gặp nhau ở một mục tiêu: Làm cho những giá trị tốt đẹp của dân tộc được tiếp nối bằng những hình thức phù hợp với nhịp sống mới. Trong đó, báo chí giữ một vai trò đặc biệt. Báo chí không chỉ phản ánh hiện thực mà còn kết nối chủ trương với cuộc sống, chính sách với người dân, quá khứ với hiện tại và khát vọng phát triển với hành động hôm nay. Mỗi tác phẩm báo chí có chiều sâu, mỗi tuyến bài được đầu tư nghiêm túc, mỗi sản phẩm đa phương tiện được xây dựng bằng tư duy sáng tạo đều góp phần làm cho những điều đúng trở nên gần gũi, dễ tiếp nhận và có sức lan tỏa lâu bền hơn.

"Văn hóa phải được đặt ngang hàng với kinh tế, chính trị, xã hội". Tinh thần ấy càng có ý nghĩa trong thời đại số, khi sức mạnh của một quốc gia không chỉ được đo bằng năng lực sản xuất hay quy mô thị trường mà còn bằng khả năng tạo dựng niềm tin, lan tỏa giá trị và truyền cảm hứng cho chính công dân của mình.

Nhìn từ góc độ ấy, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng còn là quá trình không ngừng làm giàu đời sống văn hóa của xã hội, để cái đúng không chỉ đúng về lý lẽ mà còn đẹp trong cách thể hiện; để cái tốt không chỉ được khuyến khích mà còn được yêu mến; để cái chân, cái thiện, cái mỹ có đủ sức hấp dẫn trước muôn vàn lựa chọn của thời đại số.

Khi văn hóa trở thành dòng chảy chủ đạo của đời sống xã hội, những giá trị tích cực sẽ lan tỏa bằng chính sức thuyết phục và sức lay động của mình, được gìn giữ vì đã trở thành một phần trong nhân cách của mỗi con người. Đó cũng chính là cơ sở bền vững để bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng từ góc nhìn văn hóa. Một hệ giá trị sẽ thật sự trường tồn khi được gìn giữ trong trái tim của nhân dân, được tiếp nối bằng sự sáng tạo của các thế hệ và được kể lại bằng những câu chuyện đủ hay để chạm đến cảm xúc, đủ chân thực để tạo dựng niềm tin và đủ sức sống để đồng hành cùng sự phát triển của đất nước trong kỷ nguyên mới. ■ ***(Còn tiếp)***

TUYỂN BÓNG CHUYỀN NAM:

"Thay tướng, đổi vận"

● **BẢO ANH**

Chỉ sau hơn hai tháng dưới sự dẫn dắt của HLV Federico Rampazzo, đội tuyển bóng chuyền nam Việt Nam đã tạo nên kỳ tích khi lần đầu tiên vô địch SEA V.Cup. Không chỉ mang về danh hiệu lịch sử, chiến lược gia người Italia còn thổi luồng sinh khí mới vào lối chơi, giúp đội tuyển "lột xác" về bản lĩnh, tư duy chiến thuật và khát vọng chinh phục.

Sau chức vô địch khu vực, thầy trò HLV Rampazzo được kỳ vọng sẽ tiếp tục hành trình chinh phục những mục tiêu lớn hơn ở đấu trường châu Á Ảnh: VFV

Danh hiệu vô địch khu vực trên đất Indonesia được kỳ vọng sẽ mở ra một chương mới cho bóng chuyền nam Việt Nam, đồng thời tiếp thêm niềm tin vào hành trình vươn tầm châu lục với những mục tiêu lớn phía trước.

Dấu ấn của HLV Federico Rampazzo

Chỉ sau hơn hai tháng ngồi vào "ghế nóng", HLV **Rampazzo** đã để lại dấu ấn đậm nét bằng chức vô địch chặng 2 SEA V.Cup 2026 - danh hiệu đầu tiên trong lịch sử của bóng chuyền nam Việt Nam tại đấu trường này. Thành công ấy không chỉ đến từ chuyên môn mà còn là kết quả của tư duy chiến thuật hiện đại, khả năng truyền cảm hứng và những quyết định đầy bản lĩnh của chiến lược gia người Italia.

Hành trình lên ngôi của tuyển Việt Nam càng trở nên thuyết phục, khi thầy trò HLV Rampazzo lần lượt vượt qua hai "ông lớn" của khu vực là Indonesia ở bán kết và Thái Lan trong trận chung kết. Đây là kết quả vượt ngoài dự đoán của nhiều người, bởi tại chặng 1, đội từng liên tiếp thất bại trước chính hai đối thủ này.

Tiếp quản đội tuyển từ HLV Trần Đình Tiền, ông Rampazzo không có nhiều thời gian để tạo dấu ấn. Tuy nhiên, quãng tập huấn tại Trung tâm Đào tạo Vận động viên cấp cao Quốc gia ở Hà Nội cùng các trận giao hữu với tuyển Mông Cổ đã giúp nhà cầm quân sinh năm 1974 nhanh chóng đánh giá năng lực từng cầu thủ, xây dựng bộ khung và hoàn thiện lối chơi.

Trong từng buổi tập, HLV người Italia đặc biệt chú trọng đến các chi tiết kỹ thuật như phát bóng, đỡ bước một, chắn bóng và tổ chức tấn công. Các giáo án đều được đẩy lên cường độ cao nhằm nâng cao thể lực, khả năng phối hợp và sự ổn định của toàn đội. Bên cạnh việc đặt niềm tin vào các trụ cột như Ngọc Thuân, Duy Tuyến, Thế Khải hay Đinh Văn Duy, ông cũng mạnh dạn trao cơ hội cho nhiều gương mặt trẻ và nhân tố mới như Ngọc Hiếu, Đinh Văn Phương hay Lý Văn Chường, qua đó gia tăng chiều sâu đội hình.

Không chỉ tạo dấu ấn trên sân tập, HLV Rampazzo còn cho thấy tài cầm quân trong suốt giải đấu. Hình ảnh chiến lược gia người Italia liên tục ghi chép, quan sát từng pha bóng của học trò và đối thủ, hay những màn ăn mừng đầy cảm xúc bên đường biên đã trở nên quen thuộc. Quan trọng hơn, ông luôn biết cách can thiệp đúng thời điểm bằng những lần hội ý hợp lý để cắt đà hưng phấn của đối phương, đồng thời điều chỉnh chiến thuật và khích lệ tinh thần các học trò.

Dấu ấn chiến thuật rõ nét nhất được thể hiện ở trận chung kết với Thái Lan. Khi đội nhà bị dẫn sâu ở set 4, HLV Rampazzo quyết định rút hàng loạt trụ cột như Ngọc Thuân, Duy Tuyến và Văn Tiên ra nghỉ, chấp nhận "buông" set đấu nhằm giữ thể lực cho set 5. Quyết định táo bạo này ban đầu khiến nhiều người bất ngờ, nhưng đã chứng minh sự tính toán chính xác của nhà cầm quân người Italia. Trở lại sân ở set 5 với nền tảng thể lực sung mãn, các trụ cột của đội thi đấu bùng nổ, đặc biệt là Ngọc Thuân và Thế Khải, để giành chiến thắng 15-10, khép lại màn ngược dòng 3-2 đầy cảm xúc trước Thái Lan.

Dĩ nhiên, chiến công lịch sử là thành quả của cả tập thể. Ngọc Thuân (ghi 31 điểm ở chung kết và tổng 98 điểm ở chặng 2, sau đó giành cú đúp danh hiệu cá nhân là chủ công xuất sắc và MVP), Thế Khải, Duy Tuyến, Văn Phương hay Đinh Văn Duy đều có một giải đấu xuất sắc. Thế nhưng, phía sau thành công ấy là dấu ấn không thể phủ nhận của HLV Rampazzo. Từ cách xây dựng lối chơi, quản lý nhân sự đến những quyết định chiến thuật ở thời khắc quyết định, chiến lược gia người Italia đã chứng minh năng lực của mình.

Chương mới cho bóng chuyền nam Việt Nam

Sau nhiều năm kiên trì theo đuổi mục tiêu, bóng chuyền nam Việt Nam cuối cùng cũng đã bước lên đỉnh Đông Nam Á bằng một màn trình diễn đầy bản lĩnh và thuyết phục. Kể từ khi SEA V.League (tiền thân của SEA V.Cup) được tổ chức vào năm 2023, đội tuyển Việt Nam luôn nằm trong nhóm cạnh tranh nhưng chưa một lần chạm tay vào chức vô địch. Thành tích tốt nhất trước đó chỉ là hai ngôi á quân ở chặng 2 các mùa giải 2023 và 2025. Vì vậy, chiến thắng tại Jakarta lần này mang ý nghĩa đặc biệt, đánh dấu sự trưởng thành vượt bậc của một tập thể đang từng bước khẳng định vị thế.

Hành trình lên ngôi của đội tuyển Việt Nam càng trở nên đáng nhớ khi các học trò của HLV Rampazzo lần lượt đánh bại hai đối thủ mạnh nhất khu vực. Ở bán kết, Ngọc Thuân cùng đồng đội vượt qua Indonesia, đội bóng vừa đăng quang AVC Cup 2026 và cũng là đối thủ mà Việt Nam đã không thể đánh bại suốt 11 năm qua. Chiến thắng ấy không chỉ giúp đội tuyển Việt Nam giành vé vào chung kết mà còn tạo cú hích rất lớn về mặt tinh thần. Đến trận tranh ngôi vô địch, đội tiếp tục thể hiện bản lĩnh với chiến thắng trước Thái Lan.

Với chức vô địch SEA V.Cup 2026, đội tuyển Việt Nam chính thức giành quyền tham dự AVC Cup 2027. Đây là sân chơi quy tụ những đội tuyển hàng đầu châu lục như Qatar, Hàn Quốc, Kazakhstan. Được cọ xát với các đối thủ đẳng cấp sẽ là cơ hội quý báu để các học trò của HLV Rampazzo tích lũy kinh nghiệm, nâng cao trình độ và hướng tới mục tiêu vươn tầm châu Á.

Bên cạnh đó, chiến thắng trước Thái Lan còn giúp đội tuyển Việt Nam được cộng 2,55 điểm trên bảng xếp hạng của Liên đoàn Bóng chuyền thế giới (FIVB). Thầy trò HLV Rampazzo vươn lên vị trí thứ 58 thế giới, vượt chính Thái Lan để trở thành đội tuyển đứng thứ hai Đông Nam Á và xếp thứ 11 châu Á. Đây là bước tiến đáng ghi nhận, phản ánh sự phát triển cả về thành tích lẫn vị thế của bóng chuyền nam Việt Nam.

Tuy nhiên, chức vô địch SEA V.Cup chỉ là điểm khởi đầu. Mục tiêu lớn hơn đang chờ đội tuyển ở ASIAD 2026, nơi Việt Nam năm cùng bảng với Qatar, Ấn Độ và Hồng Kông (Trung Quốc). Dù thử thách không hề nhỏ, nhưng với sự tự tin sau chiến tích lịch sử cùng dấu ấn chiến thuật của HLV Rampazzo, người hâm mộ hoàn toàn có cơ sở để kỳ vọng đội tuyển Việt Nam sẽ tiếp tục tạo nên những bất ngờ, mở ra một chương mới đầy hứa hẹn trên hành trình chinh phục đấu trường châu lục. ■

Khó cho "Những cô gái kim cương"

Kết quả bốc thăm môn bóng đá nữ ASIAD 2026 đã mang đến thử thách lớn cho đội tuyển nữ Việt Nam, khi thầy trò HLV Hoàng Văn Phúc rơi vào bảng đấu được đánh giá là "tử thần".

Theo kết quả phân bảng, đội tuyển nữ Việt Nam (hạng 37 thế giới) nằm cùng bảng với Nhật Bản (hạng 5), Đài Bắc Trung Hoa (hạng 40) và Thái Lan (hạng 49). Với đẳng cấp vượt trội cùng lợi thế sân nhà, Nhật Bản được xem là ứng viên số 1 cho ngôi đầu bảng, khiến cuộc cạnh tranh cho tấm vé còn lại vào tứ kết trở nên vô cùng khốc liệt.

ASIAD 2026 có sự tham dự của 12 đội tuyển, chia thành 3 bảng đấu. Sau vòng bảng, 2 đội đứng đầu mỗi bảng cùng 2 đội xếp thứ ba có thành tích tốt nhất sẽ giành quyền vào vòng tứ kết. Điều đó đồng nghĩa đội tuyển nữ Việt Nam sẽ phải nỗ lực tối đa để cạnh tranh vị trí nhì bảng hoặc ít nhất là trở thành một trong hai đội xếp thứ ba có thành tích tốt nhất.

Trong số các đối thủ, Thái Lan luôn là kỳ phùng địch thủ của đội tuyển nữ Việt Nam ở khu vực Đông Nam Á. Trong khi đó, Đài Bắc Trung Hoa đang có sự tiến bộ rõ rệt trong những năm gần đây. Dù từng đánh bại cả Thái Lan và Đài Bắc Trung Hoa ở vòng play-off Asian Cup 2022 để giành vé dự World Cup nữ 2023, nhưng lần tái ngộ tại ASIAD 2026 được dự báo sẽ khó khăn hơn rất nhiều khi các đối thủ đều có sự nâng cấp về lực lượng và kinh nghiệm.

ASIAD 2026 cũng là giải đấu chính thức đầu tiên của HLV Hoàng Văn Phúc trên cương vị thuyền trưởng đội tuyển nữ Việt Nam. Chính vì vậy, người hâm mộ kỳ vọng nhà cầm quân này sẽ mang đến những nét mới về chiến thuật, lối chơi cũng như tạo cơ hội cho các gương mặt trẻ. Dù rơi vào bảng đấu đầy thử thách, đội tuyển nữ Việt Nam vẫn được kỳ vọng sẽ phát huy bản lĩnh, tinh thần thi đấu kiên cường để hướng tới mục tiêu vượt qua vòng bảng và tạo dấu ấn tại đấu trường châu lục.

HOÀNG ANH

Mỹ Đình chờ "thuốc thử" Singapore

● **KHẢI HƯNG**

Sau chiến thắng tưng bừng 7-0 trước Timor Leste ở trận ra quân ASEAN Cup 2026, đội tuyển Việt Nam sẽ trở lại sân Mỹ Đình vào ngày 31.7 để tiếp Singapore. Đội bóng đảo quốc sư tử đang tạm dẫn đầu bảng A sau hai trận toàn thắng trước Campuchia và Timor Leste, nhưng những gì thầy trò HLV Gavin Lee thể hiện cũng cho thấy đây không còn là đối thủ quá bí ẩn.

Trong lịch sử bóng đá khu vực, Singapore luôn là đối thủ khó chịu với Việt Nam. Họ không thường tạo ra thứ bóng đá hoa mỹ, nhưng lại rất giỏi trong việc kéo trận đấu về nhịp độ mình mong muốn, thi đấu thực dụng, giàu thể lực và biết tận dụng các khoảnh khắc cố định hoặc bóng dài. Tuy nhiên, đội hình hiện tại dưới thời HLV Gavin Lee chưa tạo cảm giác đáng sợ như những thế hệ từng thống trị Đông Nam Á. Hai chiến thắng đầu tiên giúp Singapore có lợi thế điểm số, nhưng cách họ vượt qua Campuchia và Timor Leste cũng phơi bày không ít vấn đề.

Ở trận ra quân, Singapore thắng Campuchia 2-1 trên sân Morodok Techo trong một trận đấu đầy vất vả. Họ mở tỉ số nhờ Shawal Anuar, để đối thủ gỡ hòa trong hiệp hai và chỉ giành trọn 3 điểm bằng bàn thắng ở phút bù giờ rất muộn của Ilhan Fandi. Đến trận thắng Timor Leste 2-0, Singapore tiếp tục cho thấy hiệu quả ở các pha đưa bóng vào từ hai biên, với Ilhan Fandi và Song Ui Young lần lượt ghi bàn. Kết quả là hoàn hảo, nhưng màn trình diễn chưa đủ thuyết phục để khẳng định Singapore đang ở trạng thái mạnh nhất.

Điểm đáng chú ý nhất trong lối chơi của Singapore là tính trực diện. Họ không hướng tới việc kiểm soát bóng áp đảo hay phối hợp cầu kỳ ở trung lộ. Thay vào đó, đội bóng của HLV Gavin Lee thường sử dụng các đường chuyền dài vượt tuyến, những pha mở biên tốc độ và các tình huống đưa bóng vào khoảng trống sau lưng hàng thủ đối phương. Trước Campuchia, bàn mở tỉ số là ví dụ điển hình: Lionel Tan quan sát nhanh từ tuyến dưới rồi tung đường chọc khe vào khoảng trống giữa hậu vệ biên và trung vệ, để Shawal Anuar bứt tốc, tì đè và dứt điểm góc hẹp.

Đó không phải một tình huống ngẫu nhiên. Trong cả hai trận đã qua, Singapore nhiều lần tìm cách khai thác khoảng trống phía sau hàng thủ bằng những đường chuyền sớm. Chỉ cần đối phương dâng cao hoặc đứng lệch vị trí, họ lập tức đưa bóng vào vùng trống để các tiền đạo tăng tốc. Đây là phương án đơn giản nhưng có tính sát thương cao, đặc biệt trước những hàng phòng ngự thiếu tập trung trong chuyển trạng thái.

Bên cạnh đó, các pha tấn công biên của Singapore cũng rất đáng lưu ý. Glenn Kweh, Song Ui Young, Shawal Anuar hay các cầu thủ chạy cánh thường xuyên di chuyển rộng để kéo giãn hệ thống phòng ngự đối phương, trước khi căng ngang hoặc trả ngược vào trung lộ. Ba trong bốn bàn thắng của Singapore sau hai trận đầu đều xuất phát từ các đường bóng từ biên vào trong. Điều này cho thấy đội bóng đảo quốc sư tử có xu hướng tấn công khá rõ ràng đó là đưa bóng ra biên, tạo khoảng trống, rồi tận dụng khả năng chọn vị trí của các tiền đạo trong vòng cấm.

Singapore là đội bóng có lối chơi trực diện Ảnh: FAS

Trong số các gương mặt đáng chú ý, Shawal Anuar là cái tên hàng thủ Việt Nam cần đặc biệt cảnh giác. Tiền đạo kỳ cựu này không cần quá nhiều cơ hội để tạo khác biệt. Anh có tốc độ, sức rướn, khả năng tì đè và chọn vị trí tốt. Bàn thắng vào lưới Campuchia cho thấy Anuar vẫn rất nguy hiểm khi được trao không gian phía sau hàng phòng ngự.

Ở tuyến giữa, Nakamura là bộ não trong lối chơi của Singapore. Tiền vệ gốc Nhật Bản này có khả năng quan sát, điều tiết và thực hiện những đường chuyền có tính mở khóa. Trong trận gặp Timor Leste, chính Nakamura là người tạt bóng để Song Ui Young ghi bàn ấn định tỉ số 2-0. Nếu để Nakamura có nhiều thời gian xử lý, Singapore sẽ có thêm cơ hội đưa bóng vào các vùng nguy hiểm.

Song Ui Young cũng là một quân bài đáng chú ý. Tiền vệ nhập tịch gốc Hàn Quốc vẫn còn tốc độ và khả năng đột phá tốt, dù tuổi tác khiến anh không thể duy trì cường độ cao suốt 90 phút. HLV Gavin Lee đã sử dụng Song khá thận trọng để giữ thể lực cho chặng đường dài. Khi vào sân hoặc được đá chính đúng thời điểm, Song có thể tạo đột biến bằng khả năng di chuyển rộng, nhận bóng ở biên rồi chuyền vào trong.

Một nhân tố nữa có thể tạo khác biệt từ ghế dự bị là Ilhan Fandi. Người con út của huyền thoại Fandi Ahmad đang cho thấy khả năng dứt điểm lạnh lùng. Anh ghi bàn quyết định trước Campuchia ở phút bù giờ và tiếp tục lập công trước Timor Leste. Ilhan sở hữu chiều cao lý tưởng, khả năng không chiến và xử lý bóng trong vòng cấm tốt. Với một trận đấu có thể bị kéo vào thế giằng co tại Mỹ Đình, mẫu tiền đạo như Ilhan luôn là mối đe dọa ở cuối trận.

Dù vậy, Singapore không phải không có điểm yếu. Họ chưa tạo được sức ép liên tục trong phần lớn thời gian thi đấu. Tỷ lệ kiểm soát bóng trước Campuchia và Timor Leste chỉ quanh mức cân bằng, cho thấy đội bóng này không quá mạnh trong việc áp đặt thế trận. Khi phải cầm bóng chủ động, Singapore có lúc thiếu ý tưởng ở trung tuyến và phụ thuộc nhiều vào các pha mở biên hoặc bóng dài.

Tuyến giữa của Singapore cũng để lộ khoảng trống, nhất là khi đối phương tăng tốc ở khu vực giữa sân. Nếu tuyển Việt Nam kiểm soát tốt nhịp độ, gây sức ép lên Nakamura và không để Singapore thoải mái phất bóng ra sau lưng hàng thủ, đội chủ nhà hoàn toàn có thể bóp nghẹt nguồn cung cấp bóng cho các tiền đạo đối phương.

Một bất lợi đáng kể khác của Singapore là lịch thi đấu. Họ phải liên tục đá với Campuchia, Timor Leste rồi hành quân sang Hà Nội trong thời gian ngắn. Trong khi đó, tuyển Việt Nam được nghỉ trọn một lượt sau trận thắng Timor Leste, có thêm thời gian hồi phục và chuẩn bị chiến thuật. Cường độ dày đặc có thể ảnh hưởng đến nền tảng thể lực của các trụ cột Singapore, đặc biệt là những cầu thủ lớn tuổi như Anuar, Song Ui Young, Nakamura hay Hariss Harun.

Với tuyển Việt Nam, chiến thắng 7-0 trước Timor Leste tạo ra sự tự tin lớn, nhưng trận gặp Singapore sẽ có tính chất hoàn toàn khác. Singapore không dễ vỡ trận như Timor Leste. Họ kỷ luật hơn, giàu kinh nghiệm hơn và có những cá nhân biết trừng phạt sai lầm. Vì vậy, điều quan trọng với thầy trò HLV Kim Sang-sik là phải giữ được sự tỉnh táo sau trận ra quân tưng bừng. ■

TIN THỂ THAO

Đội tuyển futsal dự Giải giao hữu tại Thái Lan

Đội tuyển futsal Việt Nam chính thức hội quân từ hôm nay 28.7 tại TP.HCM, nhằm chuẩn bị cho Giải giao hữu Vô địch châu lục - Thái Lan 2026. Giải đấu quy tụ 5 đội tuyển gồm Việt Nam, Thái Lan, Nga, Afghanistan và New Zealand.

Giải giao hữu Vô địch châu lục - Thái Lan 2026 diễn ra từ ngày 1 - 6.8 tại Nhà thi đấu Nonthaburi (Thái Lan). Năm đội tuyển sẽ thi đấu theo thể thức vòng tròn một lượt để xác định thứ hạng chung cuộc. Theo lịch thi đấu, đội tuyển futsal Việt Nam sẽ lần lượt chạm trán Nga vào 18h ngày 1.8, New Zealand lúc 18h ngày 2.8, Afghanistan vào 20h30 ngày 3.8 trước khi khép lại giải bằng cuộc đối đầu với chủ nhà Thái Lan lúc 20h30 ngày 5.8. Đây sẽ là dịp quan trọng để Ban huấn luyện đánh giá lực lượng, thử nghiệm nhân sự và hoàn thiện đội hình hướng tới những mục tiêu lớn trong thời gian tới.

Trong đợt tập trung lần này, HLV Diego Raul Giustozzi triệu tập 18 cầu thủ với sự kết hợp giữa các cựu binh dày dạn kinh nghiệm và nhiều gương mặt trẻ đang thi đấu nổi bật ở Giải futsal VĐQG. Những trụ cột quen thuộc tiếp tục góp mặt như: Hồ Văn Ý, Phạm Văn Tú, Nhan Gia Hưng, Châu Đoàn Phát, Trần Thái Huy, Từ Minh Quang, Nguyễn Thịnh Phát, Nguyễn Đa Hải.

K. TUẤN

Nguyễn Đình Triệu chia tay Hải Phòng

Thủ môn Nguyễn Đình Triệu đã quyết định chia tay Hải Phòng FC trước thềm mùa giải 2026/27. Điểm dừng chân tiếp theo trong sự nghiệp của người gác đền 35 tuổi nhiều khả năng là PVF-CAND. Thế nhưng, những người trong cuộc vẫn chưa lên tiếng xác nhận thông tin này.

Nguyễn Đình Triệu đầu quân cho Hải Phòng FC từ tháng 1.2022. Từ đó đến nay, thủ môn quê Thái Bình chưa giành được danh hiệu nào cùng đội bóng đất cảng. Tại ASEAN Cup 2024, Nguyễn Đình Triệu cùng đội tuyển Việt Nam lên ngôi vô địch và đoạt danh hiệu Thủ môn xuất sắc nhất. Thế nhưng, anh không được HLV Kim Sang-sik triệu tập để dự ASEAN Cup 2026.

L.HƯƠNG

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

UNESCO tôn vinh những giá trị di sản của châu Á

● MINH ANH

Phiên họp lần thứ 48 của Ủy ban Di sản Thế giới UNESCO diễn ra tại thành phố Busan (Hàn Quốc) tiếp tục ghi dấu ấn với hàng loạt quyết định quan trọng về bảo tồn di sản. Không chỉ mở rộng khu Di sản Thế giới "Getbol - Bãi triều Hàn Quốc", UNESCO còn ghi danh Khu di tích nghề gốm sứ thủ công Kinh Đức Trấn của Trung Quốc vào Danh mục Di sản Thế giới.

Getbol - Bãi triều Hàn Quốc

Đối với Hàn Quốc, quyết định mở rộng khu Di sản Thế giới "Getbol - Bãi triều Hàn Quốc" được xem là bước tiến lớn trong nỗ lực bảo tồn hệ sinh thái ven biển. Khu di sản này được UNESCO công nhận lần đầu vào năm 2021 với bốn khu vực gồm Gochang, Boseong-Suncheon, Sinan và Seocheon. Sau ba năm, phạm vi bảo vệ tiếp tục được mở rộng khi bổ sung thêm bốn bãi triều quan trọng tại Yeosu, Goheung, Muan (tỉnh Jeolla Nam) và Seosan (tỉnh Chungcheong Nam).

Việc mở rộng khu di sản sang các bãi triều tại Yeosu, Goheung, Muan (tỉnh Jeolla Nam) và Seosan (tỉnh Chungcheong Nam) vừa gia tăng diện tích bảo tồn vừa nâng cao giá trị sinh thái của khu di sản. Theo UNESCO và Liên minh Bảo tồn Thiên nhiên Quốc tế (IUCN), các khu vực mới là mắt xích quan trọng trên tuyến đường di cư Đông Á - Australia, góp phần bảo vệ hệ sinh thái bãi triều và 216 loài chim nước, trong đó có nhiều loài quý hiếm, đồng thời củng cố vai trò của vùng Hoàng Hải và biển Tây Hàn Quốc trong bảo tồn đa dạng sinh học.

Ông Tim Badman, Giám đốc Chương trình Di sản Thế giới của IUCN nhận định, việc mở rộng đã làm gia tăng đáng kể giá trị sinh thái của khu vực. Trong khi đó, Cơ quan Di sản Hàn Quốc nhấn mạnh rằng Getbol không chỉ là tài sản của riêng Hàn Quốc mà còn là di sản chung của nhân loại, đòi hỏi sự hợp tác quốc tế trong nghiên cứu, giám sát và quản lý lâu dài.

Nếu Hàn Quốc ghi dấu ấn bằng một di sản thiên nhiên, thì Trung Quốc lại được UNESCO vinh danh nhờ giá trị văn hóa đặc sắc của Kinh Đức Trấn - cái nôi của nghề gốm sứ nổi tiếng thế giới. Việc Khu di tích nghề gốm sứ thủ công Kinh Đức Trấn được ghi danh, đã nâng tổng số Di sản Thế giới của Trung Quốc lên 61, tiếp tục đưa nước này nằm trong nhóm quốc gia sở hữu nhiều di sản UNESCO nhất thế giới.

Nằm ở tỉnh Giang Tây, Kinh Đức Trấn có lịch sử sản xuất gốm sứ liên tục hơn 2.000 năm và từ lâu được mệnh danh là "Thủ phủ gốm sứ". Tuy nhiên, điều UNESCO ghi nhận không chỉ là tuổi đời của nghề thủ công, mà còn là tính toàn vẹn của cả một hệ thống sản xuất truyền thống được duy trì suốt hơn 900 năm.

Theo Trung tâm Bảo tồn Di sản Công nghiệp Gốm sứ Kinh Đức Trấn, di sản bao gồm 5 cụm chính, 15 hạng mục và 45 yếu tố cấu thành, trải rộng trên 4 khu hành chính. Hệ thống này bao quát toàn bộ chuỗi sản xuất gốm sứ thủ công, từ khai thác nguyên liệu, chế biến đất sét, xây dựng lò nung, các xưởng sản xuất cho đến mạng lưới thương mại và các thị trấn nghề.

Điểm đặc biệt của Kinh Đức Trấn là quy mô và tính hoàn chỉnh hiếm có. Trong khi nhiều di sản công nghiệp trên thế giới chỉ bao gồm một số ít hạng mục tiêu biểu, Kinh Đức Trấn vẫn lưu giữ được gần như toàn bộ quá trình hình thành, phát triển và vận hành của một trung tâm sản xuất gốm sứ xuyên suốt các triều đại Tống, Nguyên, Minh và Thanh.

Không những bảo tồn quá khứ, Kinh Đức Trấn ngày nay còn là trung tâm sáng tạo nghệ thuật quốc tế. Hàng nghìn nghệ sĩ, nhà thiết kế và thợ gốm từ nhiều quốc gia tìm đến đây để học tập, nghiên cứu và sáng tác. Thành phố đã trở thành nơi giao thoa giữa kỹ thuật truyền thống và nghệ thuật đương đại, giúp nghề gốm tiếp tục phát triển trong đời sống hiện đại.

Điểm chung giữa hai quyết định của UNESCO tại Busan là cách tiếp cận toàn diện trong bảo tồn di sản. Một bên là hệ sinh thái bãi triều với vai trò duy trì đa dạng sinh học và ứng phó biến đổi khí hậu; bên còn lại là một trung tâm thủ công truyền thống phản ánh lịch sử, kỹ thuật và bản sắc văn hóa của con người. Dù thuộc hai loại hình khác nhau, cả hai đều cho thấy di sản chỉ thực sự có ý nghĩa khi được bảo tồn gắn với phát triển bền vững và được truyền lại cho các thế hệ mai sau.

Việc mở rộng khu bãi triều Getbol và ghi danh Kinh Đức Trấn là minh chứng cho thấy di sản không đơn thuần lưu giữ ký ức của quá khứ mà đóng vai trò định hình tương lai, tạo động lực cho bảo tồn thiên nhiên, gìn giữ văn hóa và thúc đẩy phát triển bền vững trên phạm vi toàn cầu. ■

GÓC BÌNH LUẬN

Không có vùng cấm

● LƯƠNG SAN

Một kỳ thi tuyển dụng công chức vốn phải là cánh cửa công bằng cho những người có năng lực, nhưng khi xuất hiện nghi vấn gian lận có tổ chức với hơn 100 cá nhân thuộc cả khu vực công và tư nhân liên quan, niềm tin của xã hội vào sự minh bạch của bộ máy công quyền bị lung lay nghiêm trọng.

Diễn biến mới nhất tại Thái Lan cho thấy vụ việc không còn là những sai phạm cá nhân đơn lẻ. Cuộc điều tra của Ủy ban chính phủ đã mở rộng trên nhiều khâu, từ xác định nhu cầu tuyển dụng, quy trình mua sắm, quản lý đề thi, tổ chức thi đến việc số lượng chỉ tiêu được nâng từ 8.000 lên khoảng 10.000 vị trí. Những dấu hiệu bất thường ở hàng loạt công đoạn cho thấy khả năng tồn tại một "chuỗi mắt xích" được sắp đặt, thay vì những sai sót mang tính ngẫu nhiên.

Đáng chú ý, cơ quan điều tra không chỉ truy trách nhiệm những người trực tiếp thực hiện mà còn rà soát cả những cá nhân phê duyệt quyết định hoặc tham gia quy trình khi không có thẩm quyền. Việc Cục Điều tra Trung ương (CIB) tiếp tục yêu cầu Đại học Srinakharinwirot cung cấp thêm tài liệu phục vụ giám định kỹ thuật, thể hiện quyết tâm làm rõ toàn bộ vụ việc.

Gian lận trong các kỳ thi tuyển dụng công chức rõ ràng đã tác động đến niềm tin của xã hội đối với tính công bằng và minh bạch của hệ thống. Nếu những người được tuyển chọn không hoàn toàn dựa trên năng lực và sự cạnh tranh công bằng, chất lượng nguồn nhân lực trong khu vực công có thể bị ảnh hưởng. Nguy hiểm hơn, điều đó tạo ra tâm lý hoài nghi về sự công bằng trong tuyển dụng, từ đó ảnh hưởng đến động lực học tập, rèn luyện và phấn đấu của nhiều người.

Vì vậy, việc xử lý nghiêm minh là yêu cầu bắt buộc. Mọi cá nhân vi phạm, bất kể giữ cương vị nào, cần bị xử lý theo đúng quy định pháp luật, đồng thời xem xét cấm vĩnh viễn tham gia các kỳ tuyển dụng công chức hoặc đảm nhiệm chức vụ trong khu vực công nếu có hành vi gian lận, làm giả tài liệu, tiết lộ đề thi hay tiếp tay cho sai phạm. Những đơn vị tổ chức để xảy ra tiêu cực cũng phải chịu trách nhiệm liên đới.

Song song với chế tài mạnh tay, cần siết chặt toàn bộ quy trình tuyển dụng bằng các giải pháp công nghệ, tăng cường giám sát độc lập và minh bạch hóa từng khâu, từ xác định chỉ tiêu đến công bố kết quả. Chỉ khi mọi khâu đều được kiểm soát chặt chẽ và không có vùng cấm, không có ngoại lệ, cơ hội mới thực sự thuộc về người có năng lực, đồng thời củng cố niềm tin của xã hội vào sự công bằng trong tuyển dụng công chức. ■

Australia ưu đãi phí thị thực cho sinh viên ASEAN

Chính phủ Australia đã tăng lệ phí xin thị thực du học từ 2.000 AUD lên 2.500 AUD đối với phần lớn sinh viên quốc tế từ ngày 3.7. Tuy nhiên, sinh viên đến từ các nước ASEAN chỉ phải trả 2.050 AUD, tăng 50 AUD theo lạm phát, thay vì chịu mức tăng 25% như các đối tượng khác. Theo Trợ lý Bộ trưởng Giáo dục quốc tế Julian Hill, chính sách ưu đãi này thể hiện cam kết của Canberra trong việc tăng cường quan hệ với Đông Nam Á, đồng thời thu hút nguồn nhân lực chất lượng cao từ khu vực. Australia cũng áp dụng mức phí ưu đãi cho sinh viên đến từ các quốc đảo Thái Bình Dương.

Việc tăng phí diễn ra trong bối cảnh Australia muốn kiểm soát nhập cư và tăng nguồn thu. Dù vậy, nước này vẫn là điểm đến hấp dẫn nhờ cơ hội làm việc sau tốt nghiệp từ hai đến ba năm. Năm 2025 giáo dục quốc tế mang về khoảng 55 tỉ AUD cho Australia, với khoảng 681.000 sinh viên quốc tế đang theo học.

MINH ANH